

แบบเรียนภูมิศาสตร์

ว่าด้วย

ทวีปแอฟริกา

สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนกลาง

ของ

ข้ามาตย์ตรี หลวงมียจิตวิทยาการ

ประกาศนียบัตรวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

อาจารย์โรงเรียนมัธยมวัดปทุมคงคา

พิมพ์ครั้งที่สอง ๒๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๗๕

ราคาเล่มละ ๗๕ สตางค์

พิมพ์จำหน่ายที่โรงพิมพ์ศรีหงส์ กรุงเทพฯ ฯ

มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ก 03552-ก 03555

ม 911

ป 621ข

แบบเรียนภูมิศาสตร์

ว่าด้วย

ทวีปอาฟริกา

สำหรับชั้นมัธยมตอนกลาง

ของ

ข้ามาตย์ตรี หลวงบิณฑิตการ

ประกาศนียบัตรวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

อาจารย์โรงเรียนมัธยมวัดปทุมคงคา

พิมพ์ครั้งที่สอง ๒๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๗๕

ราคาเล่มละ ๗๕ สตางค์

พิมพ์จำหน่ายที่โรงพิมพ์ศรีหงส์ กรุงเทพฯ ฯ

ลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

037

ก 03552-ก 03555

คำนำ

แต่เดิมมาการเขียนภูมิศาสตร์เป็นแต่ท้องจำชื่อภูเขา
แม่น้ำ เมืองสำคัญ อาชีพของพลเมือง และสินค้าเข้า
ขาออกเท่านั้น เมื่อเป็นดังนั้นมีผู้เข้าใจว่า วิชาภูมิศาสตร์
ไม่สู้จะเป็นวิชาสำคัญนัก แต่ที่จริงหาเป็นเช่นนั้นไม่
วิชาภูมิศาสตร์ที่สอนถูก ย่อมให้สังเกตและเปรียบเทียบ
ไม่ใช่แต่จะให้ท่องจำเท่านั้น เมื่อเราจะเขียนภูมิศาสตร์
ของประเทศใด เราต้องศึกษาลักษณะพื้นที่ของประเทศนั้น
เมื่อเราทราบลักษณะของพื้นที่ ก็ทราบว่าประเทศนั้นมี
อากาศอย่างไร เมื่อทราบอากาศและดินแล้ว ก็บอกได้
ทันทีว่า มีพืช และสัตว์อะไรบ้าง พลเมืองในประเทศ
นั้นมีอาชีพอย่างไร ทำการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ หรือจับ
สัตว์น้ำ ถ้าประเทศใดมีพื้นที่ราบและอุดมไปด้วยน้ำ ก็
ทำการเพาะปลูกและเลี้ยงวัว แดบเขามีกการเลี้ยงสัตว์
เช่นแกะ และแดบฝั่งทะเล แม่น้ำ และลำคลอง มีการ
จับสัตว์น้ำ ถ้าประเทศใดอุดมไปด้วยโลหธาตุ เช่นเหล็ก
และถ่านหิน ประเทศนั้นก็ประกอบการหัตถกรรมหรือทำ
เหมืองแร่ การไปมาในประเทศจะสะดวกหรือไม่ ก็
ต้องดูลักษณะพื้นที่ของประเทศ ถ้าการไปมาสะดวกก็มี

การพาณิชย์มาก แม้แต่การตั้งภูมิลำเนาและการแบ่ง
อาณาเขตก็อาศัยลักษณะแห่งภูมิประเทศ เมื่อนักเรียน
ได้ศึกษาเช่นนั้นแล้ว ไม่ได้ใช้แต่ความจำอย่างเดียว ใช้
ทั้งความสังเกตและความคิดด้วย

การเขียน ภูมิศาสตร์ต้อง เริ่มต้น แต่ที่ที่เราอยู่ ก่อน
แล้วจึงค่อยขยายออกไปถึงประเทศที่ใกล้เคียง ที่สุดจน
ประเทศที่เราไม่เคยไปหรือไม่เคยเห็น เมื่อเราจะศึกษา
ประเทศที่อยู่ห่างไกลไม่สามารถจะไปด้วยตนเองได้ ก็อ่าน
เรื่องราวของผู้ที่ได้ไปเรียบเรียงไว้ แล้วเปรียบเทียบกับ
ประเทศที่เราอยู่ ก็จะทราบภูมิศาสตร์ของประเทศนั้นได้ดี

สำหรับภูมิศาสตร์ทวีปอาฟริกา ข้าพเจ้าได้แบ่ง
ประเทศตามพื้นที่ อาณาพิช และผลเมืองที่คล้ายคลึงกัน
ออกเป็นแถบ ๆ ประเทศหนึ่ง ๆ ในทวีปอาฟริกา ยังแบ่ง
ออกเป็นแถบ ๆ ตามลักษณะแห่งภูมิประเทศโดยทำนอง
เดียวกัน

เวลาเรียนภูมิศาสตร์ ควรเอาแผนที่ ใหญ่ ออกทางดู
ด้วย แผนที่ที่นับว่าดี เช่น Philips' Modern School Atlas
of Comparative Geography

ในการเรียบเรียงแบบเรียนนี้ได้อาศัยตำราต่อไปนี้
และขอขอบพระคุณด้วย

ก

Senior Geography

by A. J. Herbertson

Geography for Senior Classes

by Marsden and Smith

Nelson's Geography Practice: Africa และ States-
man's Yearbook

กับขอขอบพระคุณพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าธานีนิวัต
เสนาบดีกระทรวงธรรมการ และกรมวิชาการ ที่ได้
แก้ไขแบบเรียนให้ดีขึ้น

เวลานแบบเรียนภูมิศาสตร์ยังไม่สู้มากนัก จึงหวัง
ว่าแบบเรียนนี้จะประโชชน์แก่ครูและนักเรียน

วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๕

ข้ามาตย์ตรี หลวงบิณฑิตการ

คำชี้แจง

ในคราวพิมพ์ภูมิศาสตร์ทวีปอาฟริกาครั้งที่ ๒ นี้ ได้มีการแก้ไขและเพิ่มเติม ทั้งมีแผนที่ประกอบด้วย อนึ่งข้าพเจ้าได้ตั้งคำถามไว้ท้ายบทหนึ่งๆ เพื่อเป็นการทวนความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนแล้ว ทั้งนี้ข้าพเจ้าได้รับคำแนะนำจากกรมวิชาการ จึงขอขอบพระคุณไว้ใน
 ๑๕๖
 ทนด้วย

หลวงปิยวิทยาการ

ง
๖ ๘ ๕
บัญชีเรื่อง

	หน้า
<u>บทที่ ๑</u>	
ทวีปอาฟริกา	๑
อาณาเขตต์	๒
ฝั่งทะเล	๒
ขนาด	๒
อากาศ	๓
ทะเลทราย	๓
ภูเขา	๔
แม่น้ำ	๖
ทะเลสาบ	๕
พืช	๑๐
สัตว์ป่า	๑๑
ชาติมนุษย์	๑๖
การปกครอง	๑๘
คำถามบทที่ ๑	๑๘
<u>บทที่ ๒</u>	
ประเทศแถบเมดิเตอร์เรเนียน	๑๕
ประเทศสมอรร็อกโก	๒๒
„ อัลเจีย	๒๓
„ ตูนิส	๒๕

	คำถามบทที่ ๒	๒๖
<u>บทที่ ๓</u>	<u>ประเทศแถบทะเลทราย</u>	๒๗
	ประเทศอียิปต์	๒๘
	„ ลิเบีย	๓๑
	„ ในเจอร์โคโลนี	๓๒
	„ มอริเตเนีย	๓๒
	„ รัโอเคโอโร	๓๓
	คำถามบทที่ ๓	๓๓
<u>บทที่ ๔</u>	<u>ประเทศแถบสูดาน</u>	๓๔
	ประเทศสูดานของฝรั่งเศส	๓๖
	„ เสนกัต	๓๘
	„ แกมเบีย	๓๙
	„ โวลตาภาคเหนือ	๔๐
	„ ไนจีเรียภาคเหนือ	๔๐
	„ แองโกลอียิปเซียนสูดาน	๔๒
	„ อะบิสสินี	๔๓
	แดนโสมาลีของฝรั่งเศส	๔๔
	แดนโสมาลีของอังกฤษ	๔๔
	แดนโสมาลีของอิตาลี	๔๕

	หน้า
ประเทศเอริเทรีย	๔๕
คำถามบทที่ ๔	๔๖
<u>บทที่ ๕</u> <u>ประเทศแถบกินี</u>	๔๗
ประเทศกินีของโปรตุเกส	๕๐
„ กินีของฝรั่งเศส	๕๑
„ ไวออร์โคสต	๕๑
„ ดาโฮเม	๕๒
„ สีเอรวา เลโอเน	๕๒
„ โกลดโคสต	๕๔
„ ไนเจียเรียภาคใต้	๕๔
„ โลเบียเรีย	๕๕
„ อาฟริกาภาคตะวันออกของฝรั่งเศส	๕๖
„ อังกฤษ	๕๘
„ คองโกของ บีสเซียม	๕๘
คำถามบทที่ ๕	๖๐
<u>บทที่ ๖</u> <u>แถบป่าไม้เตี้ย ๆ ทางทิศตะวันออก</u>	๖๑
ประเทศซูดานดา	๖๖
„ เคนยา	๖๗
„ ทานกานียกา	๖๘

	เกาะแซนชิบาร์	๓๐
	ประเทศโรดีเซียภาคเหนือ	๓๑
	แดนนยาซา	๓๒
	ประเทศโมซัมบิก	๓๓
	คำถามบทที่ ๖	๓๔
<u>บทที่ ๗</u>	<u>ประเทศอาฟริกาใต้แม่น้ำชามเบซี</u>	๓๕
	ประเทศโรดีเซียภาคใต้	๓๗
	„ อาฟริกาตะวันตกเฉียงใต้	๓๘
	แดนเบชัวนา โปรเท็คตอเรต	๔๐
	สหรัฐอาฟริกาใต้	๔๑
	แดนบาสุโต	๔๒
	คำถามบทที่ ๗	๔๔
<u>บทที่ ๘</u>	<u>เกาะต่าง ๆ ของทวีปอาฟริกา</u>	๔๕
	คำถามบทที่ ๘	๕๔

บัญชีแผ่นที่

๑. อาฟริกาภาคตะวันตก ระหว่างหน้า ๖๐-๖๑
๒. อาฟริกาภาคเหนือและภาคตะวันออก „ ๓๔-๓๕
๓. อาฟริกาใต้ „ ๔๔-๔๕
๔. ทวีปอาฟริกา หน้าสุดท้าย

บทที่ ๑
ทวีปอาฟริกา

ทวีปอาฟริกา มีภูมิประเทศประกอบด้วยหิน ขาว
ประมาณ ๘,๓๓๐ กิโลเมตร ส่วนแผ่นดินทั้งทางทิศตะวันออก
และตะวันตกจมลงไปเป็นท้องมหาสมุทรอินเดีย และ
มหาสมุทรแอตแลนติก ส่วนทางเหนือของทวีปเป็นที่ราบ
กว้างใหญ่ มีส่วนสูงคิดเฉลี่ยประมาณ ๓๓๐ เมตร เหนือ
ระดับน้ำทะเล ส่วนใต้เป็นที่เนินราบ สูงชันเป็นเชิงเทิน
เป็นชั้นๆ ส่วนทางใต้ที่สุดเป็นที่สูงที่สุด ส่วนสูงตอน
เหนือคิดเฉลี่ยประมาณ ๑,๓๓๐ เมตร ทางทิศตะวันตกและทิศ
ตะวันออก มีเทือกเขาและยอดเขาที่สูงเป็นภูเขาไฟ คือ
ภูเขาเคเมรอนอยู่ทางทิศตะวันตก ภูเขากีลีมันจาโรและ
ยอดภูเขาไฟอื่นๆ อยู่ทางทิศตะวันออก

ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของทวีป มีแอ่งลึก
ยาวกว่า ๖,๖๖๐ กิโลเมตร ทางด้านเหนือมีทะเลสาบเดดส์
(ในประเทศปาเลสไตน์) และทะเลแดง ถัดลงมาทาง
ใต้ซึ่งเป็นที่สูงกว่า มีทะเลสาบน้ำจืดใหญ่ๆ ในอาฟริกา

ภาคตะวันออก คือ ทะเลสาบรุคอฟ ทะเลสาบนุซา
และทะเลสาบอื่นๆ อีก

อาณาเขต ทิศเหนือ จดทะเลเมดิเตอร์เรเนียน
ทิศตะวันออก จดทะเลแดง มหาสมุทร
อินเดีย

ทิศใต้ จดมหาสมุทรใต้
ทิศตะวันตก จดมหาสมุทรแอตแลนติก

ฝั่งทะเล ทวีปอาฟริกามีฝั่งทะเลคล้ายกันกับประ-
เทศอินเดีย คือฝั่งทะเลไม่เว้าๆ แหว่งๆ ตลอด ไม่
มีคาบสมุทรหรือแหลมยื่นออกไปในมหาสมุทรนัก และไม่
มีอ่าวลึกเข้าไปในแผ่นดินเหมือนอย่างในทวีปยุโรป และ
ไม่มีการคมนาคมทางน้ำติดต่อระหว่างฝั่งทะเลและภายใน
ทวีป แม่น้ำใช้ในการเดินเรือไม่ได้ นอกจากแม่น้ำไนล์
ในตอนปากแม่น้ำมีน้ำไหลเชี่ยวและมีน้ำตกไหลมาจากที่ชัน
ของเนินราบลงไปที่ฝั่งทะเล ส่วนแม่น้ำแถบเนินราบใช้
ในการเดินเรือได้

ขนาด ทวีปอาฟริกามีเนื้อที่ประมาณ ๓๑,๕๔๔,๔๔๐
กิโลเมตรตารางเหลี่ยม หรือประมาณ ๓ เท่าของทวีปยุโรป
และประมาณ ๑ เท่าของอาณาจักรอินเดีย อยู่เหนือและ

ใต้เส้นศูนย์สูตร ๓๕ องศา ออฟริกาภาคเหนือเป็นแผ่นดิน
ใหญ่ ส่วนออฟริกาภาคใต้เป็นคาบสมุทร

อากาศ จำนวนเนื้อที่ที่อยู่ในเขตต์ร้อนประมาณ $\frac{๓}{๔}$
ของทวีป เว้นแต่ทางเหนือที่สุดและทางใต้ที่สุด ซึ่ง
เป็นที่สูง ทวีปออฟริกา มีอากาศร้อนเหมือนกันตลอด ใน
ตอนกลางเป็นเขตต์ร้อน มีฝนตกเสมอ ที่จริงทางเหนือ
และทางใต้ของเขตต์ร้อน ควรมีอากาศคล้ายคลึงกัน
เพราะทั้งสองแห่งยังห่างไปจากเส้นศูนย์สูตรไปทางเขตต์
อบอุ่น แต่ทางใต้เป็นที่สูงกว่าทางเหนือ เพราะฉะนั้น
อากาศจึงหนาวกว่า ออฟริกาใต้มีมหาสมุทรใหญ่อยู่ทาง
ทิศตะวันตก ทิศตะวันออก และทิศใต้ เหตุนี้จึงมีฝน
ตกมากกว่าออฟริกาเหนือ ซึ่งมีแผ่นดินใหญ่ของมหาทวีป
ซึ่งรวมทั้งยุโรปและเอเชียอยู่ทางเหนือ ทางทิศตะวันออก
เฉียงเหนือ และทิศตะวันออก เว้นแต่ฝั่งทะเลทางทิศ
ตะวันตก เปิดช่องให้ลมทะเลพัดเข้ามาได้

ทะเลทราย

ถ้าเราดูแผนที่ที่แสดงความร้อนหนาว จะเห็นได้ว่า
เส้นแสดงความร้อนของศูนย์สูตรของโลกในเดือนกรกฎาคม
จะผ่านตอนกลางของออฟริกาเหนือ ใต้เส้นทรอปิค ออฟ

แคนเซอร์ และในเดือนมกราคมเส้นนั้นจะลดต่ำลงมาถึง
เส้นทรอปิค ออฟ แคนทรีคอนในอาฟริกาใต้ แถบแรก
คือทะเลทรายสะหะรา และแถบที่สอง คือทะเลทราย
กะลาหะรี ทั้งสองแห่งเป็นทะเลทรายแถบเขตร้อนแท้

ทะเลทรายสะหะรา เป็นทะเลทรายที่ใหญ่ที่สุดในโลก
มีเนื้อที่เป็นสองเท่าของอินเดีย ลมร้อนสามารถ
พัดผ่านมา ทำให้เกิดเป็นเขตรายหรือกองทรายสูงตั้งแต่
๑๖๐ เมตร ถึง ๒๐๐ เมตร ขึ้นเป็นหลายแห่ง สัตว์ที่
สามารถจะข้ามทะเลทรายได้คืออูฐเท่านั้น

ที่เชิงเขา ดิเบสต์ และที่อื่นๆ อีกเป็นหนองน้ำ มี
ต้นอินทผลัม ต้นไม้อื่นๆ และหญ้าขึ้น ที่เหล่านี้เรียกว่า
Oases ในที่เช่นนั้นพ่อค้าเกวียนหยุดพักก่อน เพื่อรับ
ประทานน้ำ และจัดหาน้ำสำหรับจะได้เดินทางต่อไป

ภูเขา

ภูเขาแอตลาส เป็นพืดไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ
มีสองพืดคือแอตลาสน้อย (Lesser Atlas) ตั้งอยู่ใกล้ฝั่ง
ทะเล ส่วนแอตลาสใหญ่ (Greater Atlas) อยู่ใต้ลงมา
ยอดที่สูงๆ ถึง ๔,๖๖๐ เมตร และปกคลุมไปด้วยหิมะ
หุบเขาอันนริบูร์ดอยู่ระหว่างพืดภูเขาทั้งสองเรียกว่า The

Telle ยอดที่สูงซึ่งปกคลุมไปด้วยหิมะ ลมพัดพาเอาฝน
มากทันทัน ฝนจึงไม่ตกในที่ทะเลทรายซึ่งอยู่ทางใต้

ภูเขาคาเมรูน เป็นภูเขาไฟหมู่หนึ่ง ตั้งอยู่สูงจากที่
เนินราบทางทิศตะวันตกของอาฟริกา ทางอ่าวกันยอดที่สูง
ที่สุดในพิซภูเขาคาเมรูนสูงประมาณ ๔,๓๕๐ เมตร

ที่สูงดีเบสตี เป็นพีคไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ
ผ่านตอนกลางของสะหะรา สูงถึง ๒,๖๖๐ เมตร ทำให้
ฝนตกลงมาในที่ร้อนและแห้งแล้ง

เทือกภูเขตะวันตก เป็นพีคไปทางทิศตะวันตก
เฉียงใต้โดยรอบตั้งขนานกันกับฝั่งทะเล แต่อยู่ห่างจาก
ฝั่งทะเลสักหน่อย ในส่วนต่างๆ ของพิคภูเขานี้ มีชื่อ
ต่างๆ กัน พิคภูเขาดังคั่นในทางใต้ เรียกว่านิวเฟลด์
(Nieuwveld) และเป็นพีคไปทางแม่น้ำลิมโปโป ยาว
ประมาณ ๕๐๐ กิโลเมตร เรียกว่า ดราเคนสแบร์ค ภูเขา
เหล่านี้สูงถึง ๓,๖๖๐ เมตร เป็นที่ซึ่งมีภูมิประเทศสวยงาม
ที่สุดในอาฟริกาใต้ ภูเขามาตอปโปเป็นภูเขาสูงตั้งอยู่
ระหว่างแม่น้ำลิมโปโปและแม่น้ำซามเบซี ภูเขาไฟมหิมา
แต่เวลานี้ดับแล้ว เป็นภูเขาสูงตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของ
ที่เนินราบตอนกลาง ยอดที่สูงที่สุด ชื่อ คิลิมันจาโร สูง

ประมาณ ๖,๖๖๐ เมตร ยอดที่สูงอีกยอดหนึ่ง เรียกว่า ยอดเคเนย์ สูงประมาณ ๖,๐๐๐ เมตร ภูเขาสูงๆ เหล่านี้ ถึงแม้จะได้เส้นศูนย์สูตรเล็กน้อยก็จริง แต่ก็มีหิมะปกคลุมตลอดปี ลมใต้หอบเอาฝนจากมหาสมุทรอินเดียมา ตกแถบนี้

ที่สูงอะบิสสินี เป็นแผ่นดินผืนใหญ่ สูงทิศเดียว ประมาณ ๒,๖๖๐ เมตร บางแห่งสูงถึง ๕,๖๖๐ เมตร ถึง ๕,๐๐๐ เมตร มีแอ่งลึกระหว่างภูเขา ด้านข้างๆ เป็น ภูเขาสูงชัน สูงประมาณ ๑,๕๐๐ เมตร ฝนตกในแถบ ภูเขาานชุกมาก

แม่น้ำ แม่น้ำสำคัญของทวีปอาฟริกา คือ แม่น้ำไนล์, ไนล์เจอร์, คองโก, ชามเบซี, เซเนกัล, แกมเบีย, ออเรนจ์ และลิมโปโป

แม่น้ำไนล์ เป็นแม่น้ำที่ยาวที่สุดในอาฟริกา แม่น้ำแควใหญ่คือแม่น้ำไวตไนล์ เกิดจากที่เนินราบ ซึ่งเป็นทะเลสาบ อยู่ใต้เส้นศูนย์สูตรของโลก สูงประมาณ ๒,๐๐๐ เมตร ไหลจากทะเลสาบวิกตอเรีย และทะเลสาบแอลเบอต เมื่อแม่น้ำไนล์ผ่านสุแดนแล้ว มีแควสองแคว ไหลมาบรรจบกับแม่น้ำไนล์ คือแม่น้ำบลูไนล์ และแม่น้ำ

อาตบาราหรือแม่น้ำแบลคไนล์ แม่น้ำสองสาขานี้ไหลมาจากอะบิสสีเนีย ความสมบูรณ์ของประเทศอียิปต์ และชีวิตของคนนับเป็นจำนวนล้าน ๆ อาศัยแม่น้ำสองสาขานี้ แม่น้ำเกิดจากภูเขาสูงและเพราะเป็นแม่น้ำที่ไหลเชี่ยว จึงได้พัดพาเอาดินทรายลงมาถึงแม่น้ำไนล์เป็นจำนวนมาก และกระแสน้ำได้พัดลงมาถึงอียิปต์ตอนใต้ และได้กระจายไปทั้งสองฟากฝั่งของแม่น้ำ เมืองสำคัญตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำ และที่แผ่นดินสันดอน คือ เมืองการตุม, ไคโร, อเล็กซานเดรีย และดามิยัตตา ที่เมืองอาสวานและอะสสุตรัฐบาลได้ทำทำนบใหญ่ขวางแม่น้ำไว้ และทดน้ำเข้าคลองทั้งสองข้างของแม่น้ำไนล์นับแต่ปากแม่น้ำไป ใช้ในการเคียวเรือได้ประมาณ ๕,๐๐๐ กิโลเมตร

แม่น้ำไนเจอร์ เป็นแม่น้ำใหญ่ของสุดานตะวันตก เกิดจากที่สูงประมาณ ๕๓๐ เมตร และไหลผ่านป่าโปร่งและป่าทึบ ในที่สุดไหลลงสู่อ่าวกินี เมืองดิมบัคตูเป็นศูนย์กลางของการพาณิชย์ทางเกวียนในสะหะรา เป็นเมืองสำคัญของสุดานฝรั่งเศส และตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำไนเจอร์ แม่น้ำไนเจอร์มีแกวสำคัญคือ แม่น้ำเบนุ ซึ่งไหลผ่านทางใต้ของทะเลสาบชาด

แม่น้ำคองโก ถึงแม้จะไม่ใช่แม่น้ำที่ยาวที่สุด แต่

ก็ยังเป็นแม่น้ำที่ใหญ่ที่สุดในอาฟริกา เกิดจากทางใต้ของ
ทะเลสาบทานกานยีกา ไหลห่างไกลจากที่เกิดของแม่น้ำ
ไนล์ แม่น้ำไนล์ผ่านตอนกลางของอาฟริกา และไหล
ผ่านที่เป็นป่าดิบ ซึ่งเป็นที่อาศัยของพวกที่ยังไม่รุ่งเรือง
เป็นส่วนมาก

แม่น้ำซามเบซี เป็นแม่น้ำสำคัญเป็นอันดับสี่ในอาฟริกา
เกิดจากที่สูงในตอนกลางของที่เนินราบตอนกลาง ใน
ตอนกลางของแม่น้ำมีน้ำตกวิกตอเรีย เป็นน้ำตกที่ใหญ่
ที่สุดในอาฟริกา แม่น้ำไนล์ลงสู่ทะเลโมซัมบิก

แม่น้ำเซเนกัลและแกมเบีย เกิดใกล้ ๆ กันกับที่
เกิดของแม่น้ำไนเจอร์ และไหลลงทางทิศตะวันตกลงสู่
มหาสมุทรแอตแลนติก ทางทิศเหนือและใต้ของแหลม
เวดเคเป็นลำดับ แม่น้ำไนล์ผ่านป่าดิบ และไหลผ่าน
แถบที่ร้อนชุ่มชื้น และที่ราบริมฝั่งทะเล ประเทศเซเนกัล
อยู่ระหว่างกลางของแม่น้ำทั้งสอง

แม่น้ำออเรนจ์ และสาขาชื่อแม่น้ำวาล เป็นแม่น้ำ
ใหญ่ของประเทศราชของอังกฤษ เกิดจากภูเขาดราเคน
สแบร์ก และไหลไปทางทิศตะวันตก ลงสู่มหาสมุทร
แอตแลนติก

ทะเลสาบ

ทะเลสาบใน ออฟริกา ใหญ่ กว่า และมีมากกว่า ทวีป
อื่น ๆ เว้นแต่ทวีปอเมริกาเหนือ มีทะเลสาบแถวหนึ่ง
ตั้งอยู่ในแอ่งลึก (The great Rift valley) สูงประมาณ ๕๐๐
ถึง ๑,๕๐๐ เมตรเหนือระดับน้ำทะเล

ทะเลสาบวิกตอเรีย เป็นทะเลสาบที่ใหญ่ที่สุดใน
ทวีปอฟริกา ใหญ่เป็นที่สองของทะเลสาบสूपรีเยอร์ มี
เนื้อที่ประมาณ ๗๐,๐๐๐ กิโลเมตรตารางเหลี่ยม และมี
ฝั่งทะเลยาวประมาณ ๕,๓๓๐ กิโลเมตร แม่น้ำในลุ่มไหลจาก
ทะเลสาบนี้ มีเรือกลไฟเคอร์ไปมาในที่ต่าง ๆ ตามฝั่ง
ทะเลสาบ

ทะเลสาบแวลเบอต ตั้งอยู่ในที่แอ่งลึก มีแม่น้ำ
ไหลจากทะเลสาบนี้ ทะเลสาบตั้งอยู่ต่ำกว่าและมีขนาด
เล็กกว่าทะเลสาบวิกตอเรียมาก

ทะเลสาบทานกานยีกา เป็นทะเลสาบที่ยาวที่สุด
(เมื่อคิดเทียบกับส่วนกว้าง) ยาวประมาณ ๗๐๐ กิโลเมตร
กว้างประมาณ ๕๐ ถึง ๘๐ กิโลเมตร บางแห่งทะเลสาบ
ลึกมาก

ทะเลสาบนุบาสา ตั้งอยู่ที่แอ่งอีกแห่งหนึ่ง เป็น
ทะเลสาบที่อยู่ในแอ่งทางใต้ที่สุด

ทะเลสาบชาต ตั้งอยู่ในที่ต่ำ อยู่ทางใต้ของทะเล
ทรายสะหะรา น้ำไหลจากที่สูง ซึ่งอยู่โดยรอบ ลงสู่ทะเล
สาบน ทะเลสาบนี้ไม่มีทางไหลลงสู่ทะเล และเมื่อถึง
ฤดูร้อนน้ำได้กลายเป็นไอไปเสียมาก

พืช ถ้าเราออกจากเส้นศูนย์สูตรไปทางทิศเหนือหรือ
ทางทิศใต้ก็ดี จะผ่านเขตคัทัมพืชคล้ายคลึงกัน ในชั้นแรก
จะผ่านป่าแถบร้อน ทุ่งหญ้าแถบร้อน ป่าไม้เตี้ยๆ และ
ทุ่งหญ้า และทะเลทราย ในที่สุดจะถึงแถบป่าไม้ที่ผลัดใบ
แถบภูเขาแอ็ดลาสในทางเหนือ และแถบภูเขาดราเคน
สแบรคในทางใต้ที่สุด

ลมสินค้าตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดผ่านแผ่นดิน
ของมหาทวีปซึ่งรวมทั้งยุโรปและเอเชีย เป็นลมแห้งแล้ง
ไม่นำฝนมา ลมสินค้าตะวันออกเฉียงใต้พัดมาจากทะเล
เป็นลมชุ่มชื้นและฝนตกทางทิศตะวันออกและตะวันออก
เฉียงใต้ของทวีปอาฟริกา แล้วก็พัดเข้าไปภายในทวีป
เป็นลมแห้งแล้ง ลมตะวันตกซึ่งพัดมาจากมหาสมุทร
แอ็ดแลนติก เมื่อพัดผ่านที่ราบ ซึ่งมีอากาศร้อน เช่น

ทะเลทรายสะหะรา ไม่นำฝนมา เว้นแต่แถบเขาและภูเขา
สูง ๆ เช่นภูเขาแอตลาส ที่สูงสุดเบสต์และภูเขาคาเมอรูน
มีฝนตกชุก

สัตว์ป่า

สัตว์ป่าในอาฟริกามีขนาดใหญ่ และมีมากกว่าทวีป
อื่น ๆ กวางในอาฟริกามีหลายชนิด แต่ต่างกันกับ
กวางที่อื่น ๆ คือเขาของมันกลวง งอกจากกระดูก
ศีรษะและอยู่จนตลอดชีวิต ส่วนกวางธรรมดาไม่มีเขาแข็ง
และเปลี่ยนทุก ๆ ปี มีเขาใหม่งอกขึ้นแทนที่ มีหลายกิ่ง
ส่วนเขากวางอาฟริกายาวและงอ ไม่มีกวางธรรมดาหรือ
ไม่มีหมีในอาฟริกา ได้เขาแอตลาสลงมา ในแถบนั้นมี
สัตว์คล้าย ๆ กับสัตว์ในยุโรปตอนใต้ซึ่งเป็นเครื่องพิสูจน์ว่า
อาฟริกา ตอนเหนือเคยเป็นส่วนหนึ่งของทวีปยุโรปมาครั้ง
หนึ่ง

ลิงชนิดใหญ่ อยู่ในจำพวกสัตว์ที่มีโลหิตอุ่น ลิง
ชนิดนี้มีในอาฟริกา คือ กอริลลา และชิมแปนซี
กอริลลาเป็นสัตว์ที่ใหญ่และแข็งแรงในจำพวกลิง สูง
๒ เมตร มีแขนขาแข็งแรง มันโยนตัวของมันได้ไกล
ถึง ๗ เมตร ลิงชนิดนี้มีรูปร่างคล้าย ๆ กับคน มันนอน
ในเวลากลางคืน และตื่นในเวลากลางวัน มันอยู่ตาม

ต้นไม้ แต่เจริญตรงไปตามพื้นดินอย่างคนไม่ได้ เพราะ
เท้าของมันไม่มีส่วเท้าเข้า มันเอากิ่งไม้และใบไม้มาทำ
เป็นที่อาศัยสำหรับให้พวกมันอยู่ มันกินผลไม้แข็ง และ
อาศัยอยู่ในป่าทึบ ใกล้ๆ กับเส้นศูนย์สูตร ชิมแปนซี
สูงประมาณ ๑.๖ เมตร

ลิงกาบูน ลิงชนิดนี้มีหน้าตาคล้ายสุนัข ไม่อยู่ใน
ป่า แต่อยู่ในที่โปร่งแถบภูเขา วิ่งได้เร็ว เท้าและขา
ของมันยาวเกือบเท่า ๆ กัน มักจะอยู่ด้วยกันเป็นฝูงๆ และ
ออกเที่ยวหามือผลไม้กินในเวลากลางคืน

ช้าง เป็นสัตว์ใหญ่ที่สุดในจำพวกสัตว์บก สูง
ประมาณ ๓.๓ เมตรถึง ๔ เมตร อาศัยอยู่ตามป่าทึบ เพราะ
มันทนอากาศร้อนไม่ได้ และมันออกมาที่โปร่งเมื่อเวลา
มีอากาศเย็น เพื่อหาน้ำกินและอาบน้ำ ช้างแอฟริกา
ต่างกับกับช้างในประเทศอินเดียหลายประการ ประการ
ที่หนึ่ง คือ หูของมันใหญ่โตมาก กว้างประมาณ ๑.๖ เมตร
ถึง ๒ เมตร ขามันยาวกว่า งวงของมันที่ตอนปลายแยก
เป็นสองแฉก ช้างตัวผู้และตัวเมียมีงา ส่วนงาของตัวผู้
ใหญ่กว่างาของตัวเมีย ยาวประมาณ ๓ เมตร ช้างแอฟริกา
เลียงไม่เชื่องเหมือนอย่างช้างอินเดีย ช้างใช้ให้ทำงาน
ได้ งาช้างมีค่ามาก ได้มีผู้ฆ่ามันเสียมากเพื่อเอางา

แรด มีขนาดกั้ดข้างลงมา แรดในอาฟริกาต่างกั้กับแรดในอินเดีย มีนอ๒ นอ และหนังของมันไม่ย่นเหมือนอย่างแรดอินเดีย แรดอาศัยอยู่ใ้ป่า กั้นกั้งไม้ อ่อนและใบไม้อย่างข้าง และมักจะอยู่เป็นฝูง ๆ ใ้ป่า ตั้งแต่ประเทศอะบิสสินีลงมาจนถึงมณฑลเคป แรดบางชนิดกินหญ้าและอาศัยอยู่ตามทุ่ง

บิราฟ เป็นสัตว์ที่สูงสุด สูงประมาณ ๖ เมตรหรือ ๖.๓ เมตร มีขาและคอยาว การที่ต้องมีอวัยวะเช่นนี้ เพราะใบไม้เป็นอาหารของมัน และใบไม้อยู่สูง มันมีลิ้นยาวสำหรับดึงใบไม้ลงมา ขาของมันยาว เพราะฉะนั้นมันจึงวิ่งเร็ว ถึงน้ำท่วมเท่าเร็วที่สุดก็ไล่มันไม่ทัน ตัวมันสูง มันจึงสามารถเห็นศัตรูได้แต่ไกล และเตรียมตัวหนีทัน ผิวหนังของมันเป็นจุด ๆ ลาย ๆ เพราะฉะนั้นมันปรากฏในหมู่ไม้คล้าย ๆ กับต้นไม้สูง ซึ่งมีแสงพระอาทิตย์ส่องลงมาที่ใบไม้ บิราฟมีอยู่ทั่วไปในตอนกลางและตอนใต้ของทวีปอาฟริกา แม้แต่ในแถบทะเลทรายกะลาหะรีก็มีมันอดน้ำได้หลาย ๆ วันเหมือนกับอูฐ

ม้าลาย นั้บอยู่ในจำพวกม้าป่า มีลายทั่วตัว อาศัยอยู่ในอาฟริกาเท่านั้น เป็นสัตว์ที่สวยงามและไม่ทำอันตราย

ใคร อยู่กันเป็นฝูงๆ ตั้งร้อยตั้งพันตัวในป่าไม้เตี้ยๆ ใน
แถบที่ลุ่ม แต่เมื่อบ้านเมืองเจริญขึ้นมันก็สาบสูญไป
ในอาฟริกาภาคตะวันออกยังมีอยู่มาก มีหลายชนิดหนึ่งใน
ในอาฟริกา ราษฎรได้นำมาฝึกหัดให้ลากเกวียนและรถ

สิงห์โต เป็นพระราชาของสัตว์ทั้งหลาย อาศัยอยู่
ในทุ่งหญ้าและป่าไม้เตี้ยๆ อันกว้างใหญ่ มีสีเหลืองแดง
แสดงว่าที่อยู่ของมันเดิมอยู่ในทะเลทราย และในแถบ
ทะเลทรายกะลาหะรียังมี สัตว์ที่กินหญ้าเป็นอาหาร เช่น
ม้าลาย, กวาง, ควาย, วัว และลา เป็นอาหารของมัน
สัตว์จำพวกนี้ไม่มีในทวีปยุโรป และในทวีปเอเชียก็มีอยู่
เป็นบางแห่ง แต่ในอาฟริกายังมีอีกมาก เช่นในอาฟริกา
ตะวันออกและในแอฟริกาใต้

สุนัขไฮยีนา (Hyena) มีตัวลายๆ ใหญ่และดุกว่า
สุนัขชนิดอื่นๆ เสียงหอนของมันคล้ายคนหัวเราะ มันกิน
แพะ ลา วัว ควาย แม้แต่เด็กมันก็เอาไปกิน

กวางแอนต์โลป (Antelopes) มีหลายชนิดใน
อาฟริกา อยู่ตามที่โปร่ง มีขายาวและวิ่งเร็ว สามารถ
หนีศัตรูของมันได้ เช่นสิงห์โต สุนัขป่า สุนัขไฮยีนา มัน
ไม่อยู่ในป่าทึบ ในแถบที่มีหญ้าและมีอากาศอบอุ่นมัน

ชอบอยู่ และมันอยู่เป็นฝูง ๆ เป็นจำนวนมาก กวางแอนต์โลปมีหลายชนิด ชนิด Hartebeest ไม่ค่อยงามเหมือนชนิดอื่น ๆ ใหญ่ของมันสูงกว่าส่วนหลังตอนอื่น ๆ กวางเหล่านี้ไปเป็นฝูง กวางตัวแก่ในฝูงคอยดูศัตรูขณะเมื่อตัวอื่น ๆ กำลังกินหญ้าอยู่

ฮิปโปโปแตมัส มีศีรษะ ปาก และฟันใหญ่มาก เป็นสัตว์น้ำที่ใหญ่ที่สุดในจำพวกที่มีโลหิตอุ่น ส่วนปลาวาฬเป็นสัตว์ชนิดที่ใหญ่ที่สุดในทะเลน้ำเค็ม ฮิปโปโปแตมัสเป็นสัตว์ใหญ่โตและหนัก ขาวตั้งแต่ ๔ เมตรถึง ๔.๖ เมตร และวัดโดยรอบขาว ๔.๖ เมตร มันใช้เขี้ยวของมันสำหรับทั้งหญ้าและพืชในน้ำเป็นอาหาร มันชอบอาศัยอยู่ในแม่น้ำและทะเลสาบ และออกหากินตามฝั่งในเวลากลางวัน

นกกระจอกเทศ เป็นสัตว์ที่ใหญ่ในจำพวกนก สูงกว่าคนที่สูงที่สุด ถึงแม้มันเป็นนกก็จริง แต่มันบินไม่ได้ เท้าของมันมีนิ้วทั้งสองข้าง นกกระจอกเทศชอบอยู่ในที่ราบโปร่ง เช่นเดียวกับยีราฟและอูฐ และมีอยู่ในแถบป่าเตี้ยๆ และทุ่งหญ้า แม้ในแถบทะเลทรายกะลาหะรีก็มี มันวิ่งเร็วกว่าม้าเทียมเท้าเร็วที่สุด มันก้าวยาวก้าวหนึ่ง ๆ ไปได้ถึง ๖.๖ เมตรถึง ๘.๓ เมตร ขนของมัน

มีค่ามาก ในอาฟริกาเขาเลี้ยงไว้ตามทุ่ง ขนมันเขาคัด
ปละ ๒ ครั้ง

จระเข้ มีอยู่ในแม่น้ำและทะเลสาบทั่วไป มีมากใน
แม่น้ำลิมโปโป จนราษฎรเรียกแม่น้ำนั้นว่าแม่น้ำจระเข้
หนังมันเป็นเกล็ดหนาเหมือนเกราะ จระเข้ในอาฟริกา
ตัวยาวประมาณ ๔-๕ เมตร มันอยู่ในน้ำได้นานตั้ง
ครึ่งชั่วโมง จระเข้กินไม่ว่าอะไรที่มันหาได้ เช่น หนู
เป็ดน้ำ แกะ แพะ กวาง คน มันคอยทำอยู่ริมแม่น้ำ
หรือทะเลสาบ และซุ่มกของมันขึ้นมาพ่นน้ำ มัน
จับจุมกหรือสาส์ตัวที่ลงมากินน้ำ แล้วลากพาไปตักน้ำเพื่อ
ทำให้จมน้ำตาย แล้วก็กลืนกินเป็นอาหาร

ชาติมนุษย์

นอกจากชาวต่างประเทศ เช่นชาวยุโรปและอินเดีย
มีชาติมนุษย์อยู่ ๓ จำพวกในทวีปอาฟริกา คือ (๑) พวก
คอเคเซียน เช่นอาหรับ, เบอรุเบอรุ และอียิปต์ พวกนี้
อยู่ทางเหนือ (๒) พวกนีโกร มีพวกแบนตุ ชูลู และ
ห็อตเต็นตอต พวกนี้อยู่ตอนกลางและตอนใต้ (๓) พวก
บูชแมน อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ เช่นพวกบีเกมี
และคนเตย

พวกบุชแมน มีผู้เข้าใจว่าเป็นพวกที่เก่าที่สุด และที่ยังไม่รุ่งเรืองที่สุด มีรูปร่างเล็ก มีผิวหนังดำ พวกนี้พูดภาษาแปลก เป็นถ้อยคำที่มีเสียงสั้นและแหลม คล้ายๆ กับคนโลวี่หรือควายให้ไป พวกปิกมีอาศัยอยู่ในป่าที่เป็นพวกที่เล็กที่สุด สูงประมาณ ๑.๕ เมตร

พวกนีโกร มีหลายพวกด้วยกัน อาศัยอยู่ในตอนกลางและตอนใต้ของทวีปอาฟริกา พวกที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป คือ พวกแบนดู พวกเนลลิวาลาดี กว่าพวกอื่นๆ คือพวกซูลูและพวกเบซอานาแลนด์ พวกนี้ผิวหนังไม่ดำเหมือน และเป็นพวกที่มีรูปร่างกะทัดรัดกว่าพวกนีโกรอื่นๆ ในอาฟริกาได้มีพวกที่หือตเต็นตอต คือพวกนีโกรและบุชแมนผสมกัน พวกนีโกรแท้ มีผิวหนังดำ ผมหยิกยุ่ง วิมฝีปากหนา ขากรรไกรตั้งตรง อาศัยอยู่ในป่าทึบในทางเหนือของเส้นศูนย์สูตร พวกที่เจริญที่สุด อยู่ในประเทศไลบีเรีย ซึ่งอยู่ในความปกครองของประเทศสหพันธรัฐอเมริกา

พวกคอเคเซียน นับถือศาสนาอะหะหมัด แบ่งออกเป็น ๒ พวก คือ พวกเซไมต์ (Semites) คือ ชาตืออาหรับ

พวกนี้คือพวกที่เก่าแก่ที่สุดของมนุษย์ในปัจจุบัน

ซึ่งอาศัยอยู่ในแคว้นของพวกบาร์บารี เช่น พวกตูนิส
อัลเจียร์ อียิปต์ และอะบิสซิเนีย พวกแฮมิต (Hamites)
คือพวกโซมาลี, นีวเบีย, และชาติที่อยู่ในแถบสะหะราทาง
ทิศตะวันตก และพวกที่อยู่ในประเทศอะบิสซิเนียบ้าง

การปกครอง

ทวีปอาฟริกามีอาณาเขตกว้างขวาง ได้มีชาติที่มี
อำนาจในยุโรปมาปกครอง ชาติอังกฤษมาก่อน และ
ได้ส่วนที่มากที่สุด ฝรั่งเศสได้อาณาเขตมากที่สุด แต่ที่
เหล่านั้นโดยมากเป็นทะเลทราย. อิตาลี เบิเลียม และ
โปรตุเกส ก็มีอาณาเขตมากเหมือนกัน เขอร์มันเซีย
อาณาเขตที่ได้ไว้ทางฝั่งตะวันออกและตะวันตกแก่อังกฤษ
และฝรั่งเศส ในพระพุทธศักราช ๒๔๕๗

คำถามบทที่ ๑

(๑) ตอนไหนของทวีปอาฟริกามีทะเลสาบมาก จง
บอกชื่อทะเลสาบที่สำคัญๆ และกล่าวถึงประโยชน์ของ
ทะเลสาบเหล่านั้น

(๒) จงกล่าวถึงทางเดินของแม่น้ำไนล์ และแม่น้ำ
มีประโยชน์แก่พลเมืองของประเทศอียิปต์อย่างไรบ้าง?

(๓) ชาตินุญช์ที่มีอยู่ในทวีปอาฟริกาที่สำคัญ ๆ มีชาติอะไรบ้าง และชาตินั้นๆ อยู่แถบไหนมาก?

(๔) ชาติอะไรบ้าง ที่ได้ มา ปกครองแผ่นดินในทวีปอาฟริกา และภายหลังมหาสงครามเยอรมันได้เสียดินแดนให้แก่ชาติอะไรบ้าง?

(๕) ทะเลทรายมักจะมีตามแถบไหน? ให้บอกชื่อทะเลสาบที่มีอยู่ในเขตนี้ด้วย.

(๖) จงบอกลักษณะขนาดและประโยชน์ของสัตว์ต่อไปนี้

ช้าง ยีราฟ นกกระजอกเทศ

(๗) จงพรรณนาถึงเทือกเขาตะวันออกในอาฟริกาใต้.

(๘) จงกล่าวถึงอากาศและพืชของทวีปอาฟริกา.

บทที่ ๒๐

ประเทศแถบเมดิเตอร์เรเนียน

ประเทศที่อยู่ทางทิศตะวันตกของทะเลเมดิเตอร์เรเนียนเท่านั้นที่รวมอยู่ในแถบนี้ ส่วนประเทศที่อยู่ทางทิศตะวันออกของอ่าวกาเบส (Gabes) ออกไปเป็นส่วนหนึ่งของทะเลทรายสะหะรา

อากาศอย่างเดียวกันกับประเทศต่าง ๆ ในแถบ
เมดิเตอร์เรเนียน ซึ่งได้กล่าวไว้แล้วในทวีปอื่นๆ แต่
ที่สูงๆ ในฤดูหนาวมีอากาศหนาว ตามฝั่งทะเลเมดิเตอร์
เรเนียนในฤดูหนาวอากาศไม่หนาว อบอุ่นสบาย มีลม
มาเที่ยวพัดผ่านตามเมืองแถบนี้ในฤดูหนาว ฝนไม่ไคร่ตก
การชลประทาน หรือการ เลี้ยง ปศุสัตว์ กระทำได้ใน ทั่ว ฝน ตก
และที่ข้งไม่สูงนัก

ที่ราบ (The Telle) (๑)

ประเทศอัลเจีย เป็นตัวอย่างอันดีของประเทศแถบ
เมดิเตอร์เรเนียนในทวีปอาฟริกา ริมฝั่งทะเลเมดิเตอร์
เรเนียน เดิมเป็นทะเล เรียกว่า ทะเล ทลมนลาเขาไป
ภายในทวีปถึง ๘๐ กิโลเมตรถึง ๒๕๐ กิโลเมตร มีที่ราบ
และที่ลุ่มอันบริบูรณ์หลายแห่ง ฝนตกพอที่จะประกอบการ
เพาะปลูกได้ ถ้าได้อาศัยการทดน้ำเข้าช่วยด้วย

ในประเทศอัลเจียมีทลุม คือ (๑) ทลุมสีก (The Sig)

มีเมืองออราน เป็นเมืองสำคัญ (๒) ทลุมเชลฟ ตั้ง
ชานนคณกับฝั่งทะเล (๓) ทลุมเมตซา มีเมืองอลเจียส
ตั้งอยู่ (๔) ทลุมสะเหล มีเมือง บูจี (Bougie) อยู่

ที่ปากแม่น้ำสะเล (๕) ที่ราบโยนา

ที่ราบเหล่านี้อาศัยการทดน้ำ สามารถที่จะปลูกข้าว
ต่าง ๆ และไม้ผลตามแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เช่น
องุ่น ไม้ค็อก ซึ่งเป็นไม้โอ๊กชนิดหนึ่งมีมาก ฝรั่ง
แอปเปิ้ลเคยเป็นป่าใหญ่ ยังไม่มีราษฎรมาทำการโค่นตัดไม้
ที่ราบได้ขยายจากทิศตะวันออกไปจนถึงประเทศมอริอ็อกโค
กลุ่มเป็นทุ่งอุดมด้วยดินดี การกสิกรรมที่กระทำกันก็คล้ายๆ
กันกับที่ประเทศอัลเจีย แต่ยังล้าหลังมาก

กลุ่มในประเทศตูนีส รวมทั้งที่ราบในกลุ่มแม่น้ำ

แมเชอรดา ในกลุ่มนี้ ราษฎรปลูกเข้าสาลี เข้าโกสน
และมะกอก ซึ่งมีชื่อเสียงที่สุด และเป็นพื้นของพวก
การเถื่อนในสมัยโบราณ ภายหลังได้ตกไปเป็นของ
พวกโรมัน ซึ่งได้มาปกครองในอาฟริกา ใต้แหลม
บอนลงมา ที่ราบเรวเขาจนเป็นทวีตผงทะเล เรียกว่า
ที่ราบสะเล

ที่เนินสูง เนินสูงซึ่งตั้งอยู่ใต้กลุ่ม ตั้งอยู่เป็นชั้น ๆ

ขนานกัน ที่สูงนี้ติดต่อกันตั้งแต่ประเทศมอริอ็อกโคจนถึง
ประเทศตูนีส และก่อบริเวณเข้าทั้งทางทิศตะวันตกและ
ทิศตะวันออก ในประเทศอัลเจียและตูนีส มีทะเลสาบ

น้ำเค็ม เรียกว่า ซอตต เป็นทะเลสาบใหญ่โตมาก พื้น
แผ่นดินปกคลุมไปด้วยหญ้าเอสปาร์โต ซึ่งเขานำมาทำ
กระดาษ และหญ้าสำหรับอูฐ ม้า และแพะได้
อาศัยกิน ในทางใต้มีพืดภูเขาสองพืดไปรวมกันทางทิศ
ตะวันตก เป็นภูเขา แอ็ตลาสใหญ่ อยู่ในประเทศมอริออคโก
ซึ่งมียอดเขาสูงกว่า ๔,๓๐๐ เมตร ภูเขาแอ็ตลาสในประเทศ
ตูนีสมียอดเขาไม่สูงกว่า ๒,๓๕๐ เมตร ส่วนด้านใต้ของ
ภูเขาแอ็ตลาสเป็นที่ชันเทลงสู่ทะเลทรายสะหะรา

ประเทศมอริออคโก

เป็นประเทศซึ่งอยู่ในความดูแลของฝรั่งเศส และ
เสปญ มีผู้ต่อต้านเป็นผู้ปกครองประเทศ และเป็นหัวหน้า
ศาสนาอะหมัด แต่ต้องเชื่อฟังคำแนะนำของข้าหลวง
ฝรั่งเศส (French Resident-General)

สินค้าขาออก มีขนแกะ, ไข่, มะนาว, ข้าว, หนังสัตว์

พลเมือง มีประมาณ ๗,๐๐๐,๐๐๐ คน

ในจำนวนนี้เป็นพวกอาหรับประมาณ $\frac{2}{3}$ ของพลเมือง
ทั้งหมด อาศัยอยู่ตามเมืองตามทะเลทราย และทุ่งหญ้า

เป็นพวกที่อยู่ไม่เป็นที่ พวกเบอร์เบอร์อาศัยอยู่ตามภูเขา
พวกนี้ไม่เคยเข้าไปมาเหมือนพวกอาหรับ อยู่เป็นที่และ
ประกอบอาชีพในทางกสิกรรม แถบที่มีคนหนาแน่นคือ
แถบฝั่งทะเล และในที่ที่บริบูรณ์

เมืองสำคัญ

แดนเจียร เป็นเมืองสำคัญ มีท่าเรือดี ตั้งอยู่
ริมฝั่งทะเลใกล้ช่องแคบจิบรอลตา

เฟซ ตั้งอยู่บนแม่น้ำสินู ตอนภายในของประเทศ
ที่เมืองนราษฏรทำหมวกขาย (หมวกแดง) เป็นเมืองหลวง
ของประเทศ

มอริออคโค ตั้งอยู่ตอนภายในของประเทศ บริเวณ
ที่ใกล้เคียงกับเมืองนี้เป็นที่บริบูรณ์ มีการปลูกข้าวและ
ผลไม้ต่าง ๆ

ประเทศอัลเจีย

อยู่ในแถบภูเขาแอตลาส เป็นประเทศราชของ
ฝรั่งเศส ฝรั่งเศสได้มาปกครองแต่พระพุทธศักราช ๒๓๗๓
ได้เอาใจใส่ในการขุดคลองเพื่อทำการท่อน้ำ และได้ตัด
ถนนหนทาง จัดการเพาะปลูก ทำเหมืองแร่และการ

พาณิชย์ให้เจริญขึ้น และได้สร้างทางรถไฟติดต่อเมือง
สำคัญที่อยู่ในที่ราบ

พืชผล ในแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน มีเหล้าองุ่น
ส้ม มะกอก อินทผลัม มะเดื่อ มะนาว กล้วย และ
ผลไม้อื่นๆ อีก ตามหุบเขาเป็นที่บริบูรณ์ มีการปลูก
เข้าสาละ เข้าบาร์เล่ย์ เข้าโอต เข้าโกฐัน มันฝรั่ง แพล็กซ์
และยาสูบ

สิ่งที่ได้จากสัตว์ มี แกะ ขนแกะ และหนังสัตว์
โลหชาติ อันมีค่า คือ เหล็ก สังกะสี ดีบุก และ
ตะกั่ว

พลเมือง ประมาณ ๕,๘๐๐,๐๐๐ คน
โดยมากเป็นพวกอาหรับ มีอาชีพในการเลี้ยงสัตว์
และอยู่ไม่เป็นที ส่วนพวกเบอร์เบอร์อยู่ตามแถบภูเขา
ประกอบอาชีพในการกสิกรรม และเลี้ยงปศุสัตว์ เช่น
แพะและแกะ

เมืองสำคัญ
อัลเจียร์ (Algiers) ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลเมดิเตอร์-
เรเนียน มีอากาศอบอุ่นสบาย เป็นเมืองหลวง และ
เป็นสถานที่สำหรับเรือกลไฟและเอาถ่านศิลา ในฤดูหนาว

มีชาวยุโรปมาเที่ยวกันมาก

คอนสแตนติน (Constantine) เป็นเมืองสำคัญ
ตั้งอยู่ภายในของประเทศ เป็นที่มั่นคงแข็งแรง มี
ภูมิประเทศสวยงาม มีทางรถไฟติดต่อกับเมืองอัลเจียร์

ประเทศตูนีส

เป็นประเทศที่อยู่ในความดูแลของฝรั่งเศส มีกษัตริย์
พื้นเมืองปกครอง เรียกว่า เบ มีเสนาบดีฝรั่งเศสประจำ
หัวหน้ากระทรวงต่าง ๆ เป็นคน ฝรั่งเศสโดยมาก

พืชผล มีคล้าย ๆ กันกับประเทศอัลเจียร์ นอกจาก
นั้นยังมีถั่วและฟอสเฟต (Phosphates)

พลเมือง มีประมาณ ๒,๐๐๐,๐๐๐ คน เป็นพวก
เบอร์เบอร์ ๖๐๐,๐๐๐ คน และเป็นพวกอาหรับ ๕๐๐,๐๐๐ คน

เมืองสำคัญ

ตูนีส เป็นเมืองหลวง มีทางรถไฟจากเมืองอัลเจียร์
ติดต่อกับเมืองนทางลุ่มแม่น้ำมาเซอรดา

แสฟกซ ตั้งอยู่ทางใต้ของเมืองตูนีส เป็นเมือง
สำคัญที่สองของประเทศ

บิเซร์ตา (Bizerts) อยู่ทางเหนือ เป็นสถานที่กองทัพ
เรือของฝรั่งเศส

(ดูแผนที่ทวีปแอฟริกา)

คำถามบทที่ ๒๒

(๑) แถบไหนของ ทวีป แอฟริกา นับว่า เป็น แถบ
เมดิเตอร์เรเนียนโดยแท้ จงระบุชื่อประเทศที่อยู่ใน
แถบนั้น

(๒) จงกล่าวถึง พื้นที่ อากาศ และอาชีพของ
พลเมืองของประเทศอัลเจีย

(๓) ต่อไปนี้คืออะไร อยู่ที่ไหน สำคัญอย่างไร
เทลลุ ซอตตุ แอ็คลาส สะเหล

(๔) จงกล่าวถึงการปกครองของประเทศมอริออคโค

(๕) เมืองต่อไปนี้ สำคัญอย่างไร

เฟซ อัลเจียร์ส ตูนิส แตนเจียร์

(๖) ประเทศแถบเมดิเตอร์เรเนียน ส่งสินค้าอะไร
ออกต่างประเทศ และรับสินค้าอะไรจากต่างประเทศ และ
ทำการค้าขายกับประเทศไหนมาก

(๗) จงกล่าวถึงพลเมืองซึ่งอาศัยอยู่ในแถบนี้

๑
บทที่ ๓

ประเทศแถบทะเลทราย

ทะเลทรายสะหะรามีพื้นที่ต่าง ๆ กัน ที่ค่อย ๆ สูงขึ้นทางใต้ และมีเนินสูงผ่านทะเลทราย เป็นพืดตั้งแต่ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ พื้นที่ได้โดยมากปกคลุมด้วยเขาทราย และมีต้นไม้เตี้ย ๆ ซึ่งมีหนามขึ้นทั่วไป แต่ไม่หนาแน่น ในที่ที่ไม่มีพืชพันธุ์ มีอากาศร้อนจัดในเวลากลางวัน และอากาศเย็นลงโดยรวดเร็วในเวลากลางคืน เพราะฉะนั้นความร้อนหนาวระหว่างกลางวันและกลางคืน และระหว่างฤดูร้อนและฤดูหนาวจึงต่างกันมาก

น้ำยังอยู่ใต้ดิน เมื่อราษฎรต้องการน้ำต้องขุดบ่อลึก เช่นนั้นการหาน้ำก็เป็นอันกระทำกันได้ และมีที่ ๆ บริบูรณ์ที่เรียกว่า Oases ตามที่บริบูรณ์มีการเพาะปลูก เช่นปลูกต้นอินทผลัม และในท่อม ปลูกข้าว ถั่ว และไม้ผลต่าง ๆ สัตว์ที่เลี้ยงในแถบนี้ คือ อูฐ ซึ่งอาศัยพันธุ์ไม่จำพวกที่หนามเป็นอาหาร ในที่ที่บริบูรณ์มีการเลี้ยง แกะ และแพะ ตาม Oases มีคนตั้งบ้านเรือนอยู่ เป็นหลักฐาน และประกอบ การหัตถกรรมบ้าง การค้าขายได้กระทำกันโดยทางเกวียน

ใช้อูฐเป็นพาหนะ ซึ่งเดินทางข้ามทะเลทรายตามทางซึ่ง
ผ่าน Oases

ทะเลทรายกะลาหะรี เป็นทะเลทรายที่มีหินปน
ปกคลุมไปด้วยหญ้าและพันธุ์ไม้จำพวกท่มหนาม

ประเทศอียิปต์

เนื้อที่ ประมาณ ๑,๐๒๔,๐๐๐ กิโลเมตรตารางเหลี่ยม
ในจำนวนนี้รวมทั้งทะเลทรายลิเบียและเขาไซเน (Sinaï)

ด้วย พื้นที่ ประกอบด้วยทราย ซึ่งมีน้ำท่วมในลุ่มแม่น้ำ
ในลุ่มดอนใต้ ทั้งสองข้างของลุ่มแม่น้ำเป็นที่สูงและเป็น
ทะเลทราย

อากาศ มีอากาศแห้งแล้งและร้อนจัด เป็นส่วน
หนึ่งของทะเลทรายสะหะรา นอกจากลุ่มแม่น้ำในลุ่มแล้ว
เป็นที่ทะเลทรายทั้งนั้น ฝนตกที่ไคโรประมาณ ๕๐ มิลลิ
เมตร แม้แต่ที่อะเล็กซานเดรียซึ่งอยู่ใกล้ฝั่งทะเลก็ยังมี
ฝนตกประมาณ ๒๐๐ มิลลิเมตร

พืช ที่สำคัญคือ ฝ้าย, ข้าว, ข้าวโกซัน, ข้าวฟ่าง,
อ้อย, ข้าวสาลี, ข้าวบาร์เลย์

อาซาฟ ทำรพาะปลูกในประเทศอัสการทนต์
โดยที่ลำคลองติดต่อกับแม่น้ำไนล์ การอุตสาหกรรมที่
สำคัญคือการทำสีย้อมผ้า ฟอกหนัง และทำปูนซีเมนต์
ทางรถไฟ ยาวประมาณ ๓,๐๖๕ กิโลเมตร สาย

สำคัญคือสายที่ลงมาจากใต้ ลงมาที่เมืองการตมในสถาน
รถไฟสายนี้จะต่อกับรถไฟในอาฟริกาใต้ เรียกว่ารถไฟ
สายเคปและโคโร

คลองสุเอซ รวมทางเขตคลองด้วยอีก ๖.๕ กิโลเมตร
คลองสุเอซยาวประมาณ ๑๖๕ กิโลเมตร เปิดให้เรือเดิน
เมื่อพระพุทธศักราช ๒๔๑๒ เรือกลไฟและไปรษณีย์
กันทั้งจากประเทศอินเดียและประเทศทางทิศตะวันออกของ
ทวีปเอเชียผ่านคลองนี้ ก่อนที่จะไปทวีปยุโรป

พลเมือง มีประมาณ ๑๓,๘๘๕,๑๐๓ คน อยู่กัน
หนาแน่นในลุ่มแม่น้ำไนล์ ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ ๓๐,๗๒๐
กิโลเมตรตารางเหลี่ยม ในทะเลทรายและภูเขาไม่มีคนอยู่
พลเมืองนอกจากคนพื้นเมืองมีชาติ กรีก อิตาลี อังกฤษ
และฝรั่งเศส แต่ชาติเหล่านี้อยู่ในเมืองใหญ่ๆ ในอียิปต์
ได้โดยมาก -

การปกครอง เดิมประเทศอียิปต์เป็นของตุรกี แต่มาอยู่ในความปกครองของอังกฤษเมื่อพระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ภายหลังอังกฤษได้ยอมให้อียิปต์ปกครองตนเองเป็นอิสระภาพ มีพระราชาเป็นประมุข ประเทศนี้แบ่งออกเป็น ๑๔ มณฑล

เมืองสำคัญ

ไคโร เป็นเมืองหลวง เป็นเมืองใหญ่ที่สุดในอาฟริกา โดยเหตุที่ตั้งอยู่ในลุ่มแม่น้ำไนล์ ซึ่งเป็นที่บริบูรณ์ เมืองนี้จึงเจริญและสำคัญ

อะเล็กซานเดรีย เป็นเมืองสำคัญที่สอง เป็นเมืองท่าสำคัญในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน

ปอร์ตไสด พังจะเป็นเมืองสำคัญขึ้นเมื่อเบ็ดคลองสุเอซ ตั้งอยู่ที่ปากคลองสุเอซทางเหนือ เรือกลไฟจากประเทศอินเดียมาแวะและรับถ่านหินและสินค้าที่เมืองนี้ เมืองปอร์ตไสดมีรถไฟติดต่อกับไคโรและเมืองสุเอซ

สุเอซ เป็นเมืองท่า ตั้งอยู่ที่ปากคลองสุเอซทางใต้

ดามิเอ็ตตา (Damietta) เป็นท่าเรือตั้งอยู่ตอนกลางแห่งแผ่นดินสันดอน

อัสวาน (Assuan) ตั้งอยู่ใกล้กับแก่งที่ ๑ ที่เมือง

รัฐบาลได้ทำทาบใหญ่ขวางแม่น้ำไนล์ไว้ ทาบกันน้ำ
ไว้ไว้สำหรับทำการเพาะปลูกในบริเวณนั้น

ประเทศลิเบีย

พื้นที่ ตอนที่อยู่ใกล้ฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เป็น
ที่ราบต่ำ เว้นแต่แถบ Barca เป็นที่เนินสูง ทางทิศ
ตะวันตกของประเทศเป็นที่เนินสูงติดต่อกันเป็นพิค เรียกว่า เนินเฟซซาน นอกนั้นเป็นที่เนินต่ำอยู่ในทะเลทราย
ลิเบีย

อากาศและพืชผล คล้าย ๆ กันกับประเทศที่อยู่
ใกล้เคียงเช่นประเทศตูนิสและอัลเจียร์ แต่ทางใต้มีอากาศ
แห้งแล้ง เพราะอยู่ในแถบทะเลทราย พืชผลในประเทศ
มี มะกอก มะเดื่อ มะนาว หน่อเสปาร์โต ฟองน้ำ
ขนนกกระจอกเทศ ซึ่งได้มาจากแถบสุดาน

พลเมือง มีประมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ คน

การปกครอง อยู่ในความปกครองของประเทศอิตาลี
แบ่งออกเป็นมณฑลและจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัด
ซึ่งพระราชาธิบดีประเทศอิตาลีเป็นผู้ทรงเลือก

เมืองสำคัญ
ทวีโปโล เป็นเมืองหลวง และเป็นเมืองท่าในทะเล
 เมดิเตอร์เรเนียน

ประเทศไนเจอร์โคโลนี

มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๐๓๖,๕๘๐ ตารางกิโลเมตร พล-
 เมืองมี ๑,๒๒๑,๗๖๑ เป็นฝรั่งประมาณ ๒๕๐ คน พื้นที่
 ทางเหนือเป็นที่ว่างเปล่าโดยมาก ตอนกลางเป็นป่าโปร่ง
 ตอนใต้อุดมไปด้วยป่าไม้ สัตว์เลี้ยงมี ม้า วัว แกะ ลา
 อูฐ และแพะแกะ ในเขตต์ได้ปลูกข้าว ฝ้าย ข้าวสาลี
 ยาสูบ เข้าโกชนน์ เข้าบาเรย และกรรม พืชผลที่สำคัญ
 มีเข้าฟาง อินทผลัม ถั่วสง ตลอดจนประเทศเป็นที่
 กั้นดารณา เมืองเนยเมย (Niamey) เป็นเมืองหลวง
 ประเทศไนเจอร์โคโลนีรวมอยู่ในอาฟริกาภาคตะวันตกของ
 ฝรั่งเศส

ประเทศมอริเตเนีย

เป็นแผ่นดินซึ่งอยู่ทางใต้และทางทิศตะวันตกของ
 ประเทศโมร็อกโก ซึ่งเป็นของเสียญ ประเทศนี้เป็นของ
 ฝรั่งเศส และอยู่ทางทิศตะวันตกที่สุดของทะเลทราย
 สะหะรา พืชผลมี ยาง และอินทผลัม

ประเทศรีโอเดโอโร

เป็นประเทศที่ใหญ่ และเป็นของประเทศเสปญ
ประเทศนี้ตั้งขนานกับฝั่งทะเล อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้
ของประเทศมอริออคโค เป็นส่วนหนึ่งของทะเลทราย
สะหะรา เป็นที่แห้งแล้ง มีคนอยู่เบาบาง โดยมาก
เป็นพวกอาหรับ พวกนี้ไม่ใช่ที่ พลเมืองมีประมาณ
๔๕๕ คน

คำถามบทที่ ๓

(๑) จงอธิบายว่าทำไมอากาศในเวลากลางวัน และ
กลางคืนในทะเลทรายจึงต่างกันมาก และทำไมความร้อน
หนาวในระหว่างฤดูร้อนและฤดูหนาวจึงไม่ต่างกันที่มาก
น้อย

(๒) ทำไมพืชและสัตว์ในแถบทะเลทรายจึงมีลักษณะ
ผิดกับที่อื่น จงบอกชื่อพืชและสัตว์ที่มีในแถบนี้

(๓) จงกล่าวถึงพื้นที่ และการปกครองของประเทศ
ลิเบีย

(๔) ต่อไปนี่คืออะไร สำคัญอย่างไร

Oases สุเอซ บารกา มอริเตเนีย

๕

(๕) จงกล่าวถึงพลเมืองและการอาชีพของพลเมือง
ของประเทศอียิปต์

(๖) เมืองต่อไปนี้ ทำไมจึงสำคัญ

โคโร ปอร์โตสตู ตรีโปลี อเล็กซานเดรีย

(๗) ประเทศไนเจอร์ โกลี อยู่ที่ไหน มีพืชผล
สำคัญอะไรบ้าง และอยู่ในความปกครองของใคร

บทที่ ๔

ประเทศแถบสุดาน

ใต้ระยะรุ้งประมาณ ๑๕ องศาเหนือลงมา บ้าง
แบ่งออกเป็นสองฤดู คือ ฤดูร้อนและฤดูฝน ฤดูร้อนมี
อากาศร้อนและแห้งแล้งอยู่นาน และในฤดูฝนฝนตก
แต่ไม่นาน ถ้าลงมาทางใต้จะมีฤดูฝนนานเข้า ที่ที่เป็น
ทะเลทรายก็ค่อยกลายเป็นทุ่งหญ้ามีป่าไม้บ้าง

เขตสุดานตั้งแต่ฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติกไปจนเกือบ
ถึงทะเลแดง ทางทิศตะวันตกของสุดานทางใต้ จดเขา
บันนาร์ระหว่างแม่น้ำไนล์เจอรและแม่น้ำที่ไหลลงสู่อ่าวกินี
สุดานตอนกลางจดเขาบันนาร์ระหว่างทะเลสาบชาดและแม่น้ำ
คองโก และทางทิศตะวันออกอยู่ใกล้ๆ กับระยะรุ้ง ๕ องศา

เหนือศูนย์สูตร สูดานตะวันตกคือบริเวณแม่น้ำเสเนกัล
และแกมเบีย กับตอนปลายและตอนกลางของแม่น้ำ
ไนลเจอร สูดานตอนกลางอยู่ในลุ่มแถบทะเลสาบชาต

สูดานตะวันออกอยู่ในแถบแม่น้ำไนลตอนกลาง แดนโสม
มาลีอยู่นอกเขตต์สูดาน แต่ติดต่อกับสูดานตะวันออก

อากาศ สูดานมีฤดู ๓ ฤดู ฤดูร้อนมีอากาศร้อน
และแห้งแล้ง นับแต่เดือนกุมภาพันธ์จนถึงเดือนมิถุนายน
ฤดูฝนตั้งต้นแต่เดือนกรกฎาคมจนถึงเดือนกันยายน และ
ฤดูลมหนาวมีต้น มีลมแห้งแล้งพัดมาทางทิศตะวันออก

และหอบเอาผงและทรายมาจากทะเลทรายสะหะรา ลม
ตั้งต้นพัดแต่เดือนตุลาคมจนถึงเดือนมกราคม ความร้อน
หนาวของอากาศคิดเฉลี่ยในปีหนึ่งประมาณ 26°ซ. แต่
ความร้อนหนาวของอากาศตามธรรมดาสูงถึง 38°ซ. ตอน
กลางคืนมีน้ำแข็งเนื่องๆ โดยเหตุที่ความร้อนกระจัด
กระจายไปได้โดยเร็ว ความร้อนหนาวระหว่างกลางวัน
และกลางคืนต่างกันประมาณ 16°ซ. ตามแถบชายทะเล
ทรายในปีหนึ่งฝนตกประมาณ ๒๕๐ มิลลิเมตร และฝน
ตกในทางใต้ถึง ๑๕๐๐ มิลลิเมตร เพราะอยู่ชายเขตร้อน
ในแถบศูนย์สูตร แถบสูดานนับว่าอยู่ระหว่างทะเลทราย
ซึ่งมีอากาศแห้งแล้ง ไม่สามารถจะประกอบกรกสิกรรมได้

และแถบป่าไม้ทึบฝนตกและอากาศร้อน มีอากาศร้อนและ
ชุ่มชื้นจนเกินไป ไม่เหมาะแก่การประกอบกรการกสิกรรม
พืชผลและอาชีพ

เว้นเสียแต่ที่แห้งแล้งทางเหนือและทางทิศตะวันออก
แถบสุดานเป็นแถบที่ประกอบกรการกสิกรรมโดยแท้ ปลูก
เข้าฟ้างได้สองครั้งในปีหนึ่ง เข้าที่สำคัญปลูกในที่บริบูรณ์
พืชผลอย่างอื่นคือ เข้าสาธ, เข้าโกชน, เข้า, ถั่ว, ฝ้าย,
คราม, ขาสูบ, นัต บางเป็นพืชพันธุ์ซึ่งขึ้นในที่แห้งแล้ง
เช่นในแถบทะเลสาบชาด. มัน, ถั่วสง, พริกไทย, น้ำมัน,
มะพร้าว, ยาง, แสดงว่าอยู่ใกล้กับเขตตะวันออก ดินเหมาะ
สำหรับปลูกฝ้าย และสำหรับใช้ทำการหัตถกรรม

เนื่องจากสุดานมีชื่อเสียงในการหัตถกรรมในอาฟริกา
เหนือ จึงมีการค้าขายทางเกวียนข้ามทะเลทรายมาก การ
พอกหนังทำที่เมืองกาโน ซึ่งซอหนึ่งสัตว์มาจากคัมบลที่
อยู่ใกล้เคียง ส่งข้ามทะเลทรายไปขายที่เมืองครีโปล
ฝ้ายขายเมื่อขอมด้วยความแล้วก็ป็นสินค้าสำคัญ

ประเทศสุดานของฝรั่งเศส

อาณาเขต ทิศเหนือ จดประเทศอัลเจีย

ทิศตะวันตก จดประเทศมอริเตเนีย

กันของฝรั่งเศส

ทิศใต้ จดประเทศไอวอรีโคสต์

ทิศตะวันออก จดประเทศไนเจอร์ โคลน

พื้นที่ ทางทิศตะวันตกของสูดานฝรั่งเศสเป็นที่ราบ
แถบลุ่มแม่น้ำเซเนกัลตอนปลาย แม่น้ำไนเจอร์ไหลผ่าน
ประเทศนี้ก่อนที่จะไหลวกลง ไปทางใต้ผ่านประเทศไนจีเรีย
เรียบ ทางเหนือเป็นทะเลทรายสะฮารา

เนื้อที่และพลเมือง มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๖๖๐,๑๐๘
ตารางกิโลเมตร มีพลเมืองประมาณ ๒,๖๓๒,๗๓๗ คน
เป็นชาติฝรั่งเศส ๑,๔๓๔ ฝรั่งเศสและชาติอื่นอีก ๓๕๓ คน

เมืองบามาโก เป็นเมืองหลวง ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำ
ไนเจอร์ มีพลเมือง ๑๕,๕๕๖ คน เมืองเสกู เกซ, คิม
บัคตู เป็นเมืองสำคัญ ต่างก็มีพลเมืองมากกว่า ๕,๐๐๐ คน
การอาชีพ ราษฎรปลูก ถั่วฝักยาว ข้าวโพด ข้าว
เข้า ฝ้าย งา พืชพันธุ์อย่างอื่นคือยาง และมีการเลี้ยงวัว
มาก การอุตสาหกรรมของพวกพื้นเมืองมี การทำหม้อ ทำอิฐ
ทอผ้า และฟอกหนัง

สินค้าขาออก มีถั่วฝักยาว วัว ขาง หนังสัตว์ ฝ้าย
และขนแกะ

สินค้าขาเข้า มีผ้าด้าย อาหาร เครื่องโลหะ
การคมนาคม มีรถไฟเคเบิลระวางเมืองคาการผ่านเมือง
 เคชและบามาโก จนถึงเมืองลิโกโร ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำ
 ไนเจอร์

ประเทศเซเนกัล

เนื้อที่ ๑,๑๒๑,๒๘๐ กิโลเมตรตารางเหลี่ยม
พรมแดน อยู่ระหว่างที่เป็นทะเลทราย และป่าไม้
 เต็ม ๆ
พืชผล มีถั่วลิสง ข้าวฟ่าง ข้าวโกซัน ข้าว ถั่ว
 มะพร้าว
สินค้าขาออก มีถั่วลิสง หนังสัตว์ และยาง
สินค้าขาเข้า ผ้าด้าย อาหาร เครื่องโลหะ
การคมนาคม แม่น้ำเซเนกัลใช้เคเบิลเรือได้ในฤดูฝน
 จนถึงเมืองเคช (Kayes) จากเมืองนี้มีรถไฟแล่นไปถึง
 แม่น้ำไนเจอร์ เรือกลไฟขนาดเล็กแล่นลงไปตามลำ
 แม่น้ำได้ถึงเมืองคิมบัคดูในสุดานของฝรั่งเศส เมืองนี้
 เป็นตลาดสำคัญสำหรับรับสินค้าที่ส่งมาจากแถบทะเลทราย
 และจากแถบร้อน เช่นถั่วโกลา เป็นต้น

สำมะโนครัว ๑,๒๕๐,๐๐๐ คน

เมืองสำคัญ

เซนต์ลุยส์ (St. Louis) เป็นเมืองหลวง ตั้งอยู่บน
เกาะที่ปากแม่น้ำเซเนกัล ไม่มีท่ากำบังคลื่นลมในเวลาที่มี
พายุจัด

ดาการ (Dakar) เป็นท่าเรือดี เพราะมีแหลม
เวอรูดเป็นท่ากำบังคลื่นลม เมืองนี้มีรถไฟติดต่อกับเมือง
เซนต์ลุยส์ และผู้สำเร็จราชการอาฟริกาตะวันตกของ
ฝรั่งเศสประจำอยู่ที่นั่น

ประเทศแกมเบีย

ประเทศนี้ตั้งอยู่ในบริเวณลุ่มแม่น้ำแกมเบีย นับ
ตั้งแต่ปากแม่น้ำไปประมาณ ๔๐๐ กิโลเมตรทั้งสองฟากของ
แม่น้ำ

อากาศ ร้อนและชุ่มชื้น และมีไข้เจ็บชุกชุม

สินค้าขาออก ถั่วยสง ทองคำ หนังสัตว์ เนื้อมะพร้าว

สินค้าขาเข้า ผ้าด้าย ข้าว น้ำตาล ยาสูบ

การปกครอง เป็นประเทศราชของอังกฤษ

เมืองสำคัญ

แบทเชอสด (Bathurst) เป็นเมืองหลวง

ประเทศ ไวลตาภาคเหนือ

ประเทศไวลตาภาคเหนือ ตั้งอยู่ระหว่างโค้งของ
แม่น้ำไนเจอร์ รวมอยู่ในอาฟริกาตะวันตกของฝรั่งเศส
อาณาเขต ทิศเหนือ จดประเทศสูดานของฝรั่งเศส
ทิศตะวันออก จดประเทศไนเจอร์ โคโลนี
ทิศใต้ จดประเทศดาโฮเม โกลด
โคสต์และไอวอรีโคสต์

เนื้อที่ ๓๕๕,๒๖๕ ตารางกิโลเมตร พลเมืองที่เป็น
ชาวพื้นเมือง ๓,๒๕๐,๑๔๓ คน เป็นฝรั่ง ๔๒๕ คน

การอาชีพ คล้าย ๆ กันกับสูดานของฝรั่งเศส มีการ
ปลูกฝ้ายทอขน

ประเทศไนจีเรียภาคเหนือ

เป็นประเทศราชของอังกฤษ มีพลเมืองประมาณ
๑๘,๐๐๐,๐๐๐ คน ประเทศไนจีเรียเดิมแบ่งเป็นสองภาค
คือภาคเหนือและภาคใต้ เวลานี้รวมเป็นประเทศเดียว

แต่ที่แยกไว้ เพราะลักษณะภูมิประเทศต่างกัน
พื้นที่ ระหว่างแม่น้ำไนเจอร์และบิโนโดยมากสูงกว่า
 ๔๕๐ เมตร พื้นที่ค่อยสูงขึ้นทางเนินโบชี (Bauchi) สูง
 จนถึง ๑๒๐๐ เมตร

อากาศ ถึงแม้ว่าเป็นที่สูง แต่อยู่ในแถบร้อน
 เพราะฉะนั้นอากาศยังร้อนสำหรับชาวยุโรปที่จะอยู่ให้เป็นสุข
 ได้ แม้เนื่องด้วยอากาศแห้งแล้ง จึงไม่มีไข้เจ็บ
พืชผล มีน้ำมันและเนื้อมะพร้าว, ถั่วโกลา, ถั่วยัสง,
 ขาง, งาข่า, ฝ้าย, คราม, ยาสูบ, แกะ, แพะ,
 ขนนกกระจอกเทศ, เกล่อน้ำ และประสารทอง

การคมนาคม แม่น้ำไนเจอร์ใช้ในการเดินเรือได้
 เฉพาะใต้แก่งลงมา แม่น้ำบิโนมีแมลงเซตส์ (Tsetse)
 ชุกชุม และใช้เดินเรือได้แต่เรือที่กินน้ำลึกเพียง ๖๐ เซน
 ตีเมตร รถไฟที่เดินจากเมืองลาโกส (Lagos) เท่านั้น ที่มี
 ประโยชน์สำหรับทำให้ประเทศรุ่งเรืองขึ้น

เมืองสำคัญ

โซโคโต (Sokoto) เป็นศูนย์กลางของพวกมูฮะหมัด
 ในสุสานภาคตะวันตก

กาโน (Kano) เป็นตลาดตั้งอยู่แถบทะเลทราย เป็น
ชุมชุมของทางเกวียนข้ามทะเลทราย สะหะรา ที่นี่เป็น
ศูนย์กลางของการหัตถกรรมพื้นเมือง เช่น เครื่องทอง
เหลือง, หนังฟอก, ถ้วยชาม, เครื่องแก้ว, และผ้าด้าย,

ประเทศแองโกลียิปเตียนสุดาน

มีอาณาเขตกว้างขวาง มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๕๖๐,๐๐๐
กิโลเมตรตารางเหลี่ยม เกือบเท่าอาณาจักรอินเดียของ
อังกฤษ

พืชผล มีข้าวสาลี และยาง เป็นผลสำคัญ ผลอื่นๆ
มี ฝ้าย, ขนนกกระจอกเทศ, มะพร้าว, อินทผลัม, ถั่ว, และ
หนังสือ. พืชพันธุ์ที่เป็นอาหารสำคัญ คือ ข้าวฟ่าง,
ในป่ามีไม้มะเกลือ, ยาง, และไม้ไผ่

พลเมือง ประมาณ ๖,๐๐๐,๐๐๐ คน โดยมากเป็น
พวกอาหรับและไนโกร

เมืองสำคัญ

คาร์ตุม (Khartoom) ตั้งอยู่ที่แม่น้ำบลูไนล์และ
แม่น้ำไวต์ไนล์ไหลมาบรรจบกัน เป็นเมืองหลวง และเป็น
ศูนย์กลางของการพาณิชย์

ออมดุมมาน (Omdurmar) เป็นเมืองหลวงเก่าของ
พวกเดอราวิซ

ประเทศอะบิสินี

ในครั้งโบราณเรียกว่า เอธิโอเปีย (Ethiopia) ตั้ง
อยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศแองโกลียิปเซียนสถาน
พื้นที่ประกอบไปด้วยภูเขา ไม่มีส่วนหนึ่งส่วนใดติดต่อกับทะเล

สินค้าขาออก มีหนังสัตว์, กาแฟ, ขมิ้น, งาช้าง,
และเนย

สินค้าขาเข้า มีผ้าด้าย อาหาร สุรา เครื่องรถไฟ
น้ำตาลทราย น้ำมันก๊าส

สำมะโนครัว ประมาณ ๘,๐๐๐,๐๐๐ คน ราษฎรนับถือ
คริสตศาสนามาแต่โบราณกาล มีอาชีพในการทำนาหรือ
เลี้ยงสัตว์

รัฐบาล อยู่ในอำนาจสิทธิ์ขาดของราชาธิราช

เมืองสำคัญ

อาดดิส อาบาบา (Addis Ababa) เป็นเมืองสำคัญ
แต่เมืองเดียว และเป็นเมืองหลวง

กอนดาร์ (Gondar) เคยเป็นเมืองหลวงมาครั้งหนึ่ง
แต่เวลานี้ เป็นเมืองเล็กน้อย มีพลเมืองประมาณ ๓,๐๐๐ คน

แดนใต้มาติของฝรั่งเศส

เนอท์ ๑๕,๓๖๐ กิโลเมตรตารางเหลี่ยม

พลเมือง ประมาณ ๒๐๘,๐๐๐ คน

ประเทศนี้สำคัญ เพราะทำการค้าขายระหว่างเมือง
จิบูตี (Jibuti) และประเทศอะบิสซิเนียภาคใต้ มีรถไฟ
ติดต่อกัน

แดนใต้มาติของอังกฤษ

เป็นประเทศที่อยู่ในความดูแลของอังกฤษ ตั้งอยู่
ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศอะบิสซิเนีย

เนอท์ ๑๗๔,๐๘๐ กิโลเมตรตารางเหลี่ยม

สินค้าขาออก มีหนังสัตว์, กาว, ขนนกกระจอกเทศ,
และงาช้าง

สินค้าขาเข้า มีข้าว อินทผลัม น้ำตาล เครื่องนุ่งห่ม

พลเมือง ประมาณ ๓๔๔,๐๐๐ คน เป็นพวกนับถือ
ศาสนาอะมะหะหมัด และเป็นพวกพเนจร หัวหน้า เรียกว่า
ดาร์วิช พวกเหล่านี้มักรบพุ่งกันเองเสมอ

เมืองสำคัญ

เบอร์เบรา (Berbera) ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเล เป็นเมืองสำคัญ

แดนใต้สุดของอิตาลี

เนื้อที่ ประมาณ ๕๖๕,๗๕๐ กิโลเมตรตารางเหลี่ยม
ลักษณะแห่งภูมิประเทศ อากาศ คล้าย ๆ กันกับ
ประเทศอาหรับภาคใต้

พืชผล มีหนังสือสัตว์, ขนนกกระจอกเทศ, วัว, แกะ,
เครื่องเทศ, และยาง

สินค้าขาออก มีหนังสือสัตว์ ฝ้าย งาม้าง

สินค้าขาเข้า มีผ้าด้าย น้ำตาล เข้า ใบชา กาแฟ
เครื่องเหล็ก

พลเมือง ประมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ คน

ม็อกดิชู (Mogdishu) ตั้งอยู่ริมฝั่งมหาสมุทรอินเดีย
เป็นเมืองหลวง

ประเทศเอริเทรีย

มีฝั่งทะเลทางทะเลแดง ยาวประมาณ ๑,๐๗๒
กิโลเมตร ตามริมฝั่งทะเลเป็นที่ราบ ถัดเข้าไปเป็นที่สูง

ผล ที่สำคัญ คือ เนื้อสัตว์, หนังสัตว์, และเนย,
มีการหาไข่มุกที่เมืองเมสเสาวา ซึ่งเป็นเมืองสำคัญ ตั้ง
อยู่บนฝั่งทะเลแดง

พลเมือง ประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ คน โดยมากเป็นพวก
พเนจร

การปกครอง เป็นประเทศราชของอิตาลี

เมืองสำคัญ

อาสมารา เป็นเมืองหลวง

(ดูแผนที่อาฟริกาภาคเหนือและภาคตะวันออก)

คำถามบทที่ ๔

(๑) จงบอกเขตต์ของแถบสุดาน และกล่าวถึงฤดู
ของแถบนี้

(๒) ทำไมแถบสุดานจึงเป็นที่เหมาะสำหรับประกอบ
การกสิกรรม ให้ออกข้อเท็จผลที่สำคัญของแถบนี้มาด้วย

(๓) จงกล่าวถึงพื้นที่และอาชีพของพลเมืองของประเทศ
สุดานของฝรั่งเศส

(๔) เมืองต่อไปนี้อยู่ที่ไหน สำคัญอย่างไร
ดาการ, กาโน, การคุม, ซิปตี

(๕) ในแถบนี้มีดินแดนเป็นของชาติอะไรบ้าง ให้
 ชื่อบอกประเทศเหล่านั้น

(๖) สินค้าต่อไปนี้มีที่ไหนมาก

กาแฟ งาช้าง ขนนกกระชอกเทศ ผ้า
 ออยลูปาล์ม ยาง

(๗) จงกล่าวถึงการคมนาคมของประเทศไนจีเรีย
 และประเทศแองโกลียิปเซียนสุดาน

(๘) จงกล่าวถึงพลเมืองของแถบสุดาน

บทที่ ๕

ประเทศแถบกินี

แผ่นดินที่อยู่ในแถบกินี นับแต่เขาฟูตาจาลโลน
 (Futa Jallon) ไปจนถึงทางด่านใต้ของปากแม่น้ำคองโก
 แผ่นดินสันดอนของแม่น้ำไนเจอร์แบ่งแผ่นดินแถบนี้ออก
 เป็นสองภาค คือกินีภาคเหนือและใต้

กินีภาคเหนือ นับแต่ฝั่งทะเลกินี ซึ่งเป็นหาดและ
 ท่าเข้าไปภายในทวีป จนถึงที่เป็นเขา ซึ่งเป็นสันปันน้ำ
 ระหว่างแม่น้ำที่ไหลลงทางทิศใต้สู่อ่าวกินี และไหลไป
 บรรจบกับแม่น้ำไนเจอร์ แม่น้ำลำธารตอนทิศตะวันตก

เป็นแม่น้ำสั้น ๆ ส่วนทางทิศตะวันออกเป็นแม่น้ำยาวสัก
 หน่อย เพราะเขาอยู่ห่างจากฝั่ง ใน^๕ที่ชนและและตาม
 แม่น้ำลำธาร มีไม้โกงกาง แม่น้ำและลำธารใช้ไปมา
 ได้ฉะเพาะเรือเล็ก ๆ จนถึงเชิงเขา

อากาศ ร้อน ความร้อนหนาวไม่ต่างกันตลอดปี
 ลมสินค้าตะวันออกเฉียงใต้ ได้พัดข้ามทะเล นำเอาฝน
 มาด้วย ฝนจึงตกแถบเขาใน^๕กันตลอดปี ฝนไม่ตกใน
 ระหว่าง^๕ที่ลมหนาวพัดมาพัดมาจากทะเลทราย ลมนี้เป็นลม
 แห้งแล้ง

พืชผล ฝั่งทะเล^๕กัน เป็นป่าไม้อย่างแถบศูนย์สูตร
 ของโลก มี^๕อย่างทั่วไป ถ้วย^๕สงมีมากทางทิศตะวันตก
 น้ำมันมะพร้าวมีมากทางทิศตะวันออก เช่นในประเทศ
 ในเจียเรีย พืชพันธุ์ที่ปลูกคือกาแฟและฝ้าย

ก้นภาคลใต้ ก้นภาคลใต้เป็น^๕ที่สูงของ^๕ที่เนินราบภายใน
 ทวีป ในทางเหนือที่สุด ที่ฝั่งทะเล^๕ลงมาข้างใต้ มี
 หมู่ภูเขาไฟคาเมรูนสูงกว่า ๔,๓๓๐ เมตร พืชพันธุ์เป็น
 อย่างแถบร้อนจนถึง^๕ที่สูง ๑,๖๖๐ เมตร และเป็นพืชพันธุ์
 อย่างแถบอบอุ่นจนถึง^๕ที่สูง ๒,๓๓๐ เมตร สูงจากนั้นเป็น
 ทุ่งหญ้า และยอด^๕ที่สูงที่สุดเป็น^๕เท่างูเขาไฟ

ทางเหนือของกินีภาคใต้ คือประเทศคาเมอรูน เดิม
เป็นของเยอรมัน ภายหลังมหาสงครามได้ตกเป็นของ
ฝรั่งเศส ในที่ราบมีการปลูกโคโค และกาแฟ

ในประเทศคองโกของฝรั่งเศส มีอากาศและพืชผล
คล้ายคลึงกับทางใต้ของที่สูงนี้ คือประเทศอันโกลา อัน
เป็นของโปรตุเกส ตามริมฝั่งทะเลเป็นที่ราบและแห้งแล้ง
แต่ถัดฝั่งทะเลเข้าไป ที่ค่อยสูงขึ้นจนถึงที่เนินราบ ซึ่งสูง
๒,๕๐๐ เมตร ในที่ชันต่ำๆ มียางและน้ำมันมะพร้าวเป็น
พืชผลสำคัญ กาแฟส่งไปขายต่างประเทศจากเมืองอาบบริซ์
โลอันดา และเมืองเบนเกลา (Benguela) ฝ้ายและอ้อย
ปลูกกันมากแถบเมืองมอสซาเมเดสในทางใต้

บริเวณลุ่มแม่น้ำคองโก ลุ่มแม่น้ำคองโกเป็นที่ราบ
เป็นวงกลมอยู่สูงกว่าทะเลประมาณ ๕๐๐ เมตร มีที่เนิน
ราบอยู่รอบข้าง เว้นแต่ทางเหนือมีแม่น้ำซารี ไหลไป
สู่ทะเลสาบชาด ทางทิศตะวันออกเป็นที่สูงเป็นกำแพง
ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้เป็นที่สันปันน้ำระหว่างแม่น้ำคองโก
และซามเบซี แผ่นดินเหล่านี้อยู่ในแถบที่มีฝนตกชุก
ลำน้ำใหญ่เกิดจากที่สูง ทางใต้ของทะเลสาบทานกาน

บ่อกา ไหลผ่านทะเลสาบบางวิโอโลและมูเวรู แม่น้ำ
 ลูคูกาไหลจากทะเลสาบ บทานกานบ่อกา และแม่น้ำอาร์วูมี
 ไหลจากที่ สูงทางทิศ ตะวันตก ของทะเลสาบ แอ็ล เบอตมา
 บรรจบกับแม่น้ำใหญ่ เมื่อแม่น้ำไหลมาถึงที่สูงประมาณ
 ๕๐๐ เมตร ได้เกิดเป็นน้ำตกสแตนเลอติคจากที่แม่น้ำ
 อาร์วูมีไหลมาบรรจบกับแม่น้ำใหญ่ แม่น้ำตื้นกว้าง
 ขวางเป็นทะเลสาบใหญ่ ก่อนที่แม่น้ำจะไหลผ่านที่ลาดชัน
 มีแม่น้ำกัว ไหลมาบรรจบกัน แม่น้ำนี้ไหลมาจากที่สูง
 อังโกลาดัตจากสแตนเลปูล แม่น้ำไหลผ่านกัณภาคใต้
 มีน้ำตกหลายแห่ง จนแม่น้ำออกทะเล

ในบริเวณแม่น้ำคองโก เป็นป่าไม้แถบศูนย์สูตรของ
 โลก ขางเป็นพืชพันธุ์สำคัญ และเป็นผลสำคัญของ
 คองโกขอเบิ้ลเข็ชม

ประเทศกินีของโปรตุเกส

ตั้งอยู่ทางใต้ของประเทศเซเนกัล และอยู่เหนือกินี
 ของฝรั่งเศส พืชผลสำคัญ คือ ขาง ขิง งาม้าง หนังสือตัว
 มีพลเมืองประมาณ ๘๐๐,๐๐๐ คน เมืองบิสเสาเป็นเมืองท่า
 สำคัญ

ประเทศกินีของฝรั่งเศส

ตามริมฝั่งทะเลในท่ราบถัดเข้าไปเป็นที่สูง มีเนื้อที่
ประมาณ ๒๔๓,๒๐๐ กิโลเมตรตารางเหลี่ยม มีพลเมือง
ประมาณ ๒,๐๐๐,๐๐๐ คน

พืชผลที่สำคัญ คือ น้ำมันปาล์ม ขาง เข้าฟาง เข้า
ฝ้าย ถั่วฝักยาว กาแฟ และมีวัวมาก

สินค้าขาออก มี ขาง วัว ถั่วฝักยาว หนังสือตัว ทองคำ
สินค้าขาเข้า ฝ้ายดิบ เครื่องจักร เหล้าองุ่น

ประเทศไอวอรีโคสต์ (Ivory Coast)

มีเนื้อที่ประมาณ ๒๓๒,๘๐๐ กิโลเมตรตารางเหลี่ยม
พลเมืองประมาณ ๑,๗๐๐,๐๐๐ คน ประเทศนี้เป็นของ
ฝรั่งเศส

สินค้าขาออก มีเนื้อปาล์ม น้ำมันปาล์ม ปลาแห้ง
โคโก้ ขาง ไม้มะฮอกกานี ฝ้าย

สินค้าขาเข้า มี ฝ้ายดิบ ขาสูบ เหล้าองุ่น เครื่อง
โลหะ เครื่องจักร

ประเทศดาโฮเม (Dahomey)

ประเทศนี้เป็นของฝรั่งเศส มีพืชผลอย่างแถบฝั่งทะเลกินี เช่นน้ำมันมะพร้าว, ยาง, พริกไทย, และไม้มะฮอกกานี

พลเมือง มีประมาณ ๘๗๐,๐๐๐ คน

ท่าเรือตามเกาะซึ่งเป็นท่ากำบังและตามทะเลสาบน้ำเค็มเป็นที่สำหรับจอดเรือ เช่นเมืองโกนากรี (Kouakry) ในประเทศกินีของฝรั่งเศส และเมืองกรัง บาสแซม ในประเทศไอวอรีโคสต์ ได้มีรถไฟติดต่อกับภายในประเทศ

ประเทศลีเออร์วาล เดโอเน

เนื้อที่ ๖๔,๐๐๐ กิโลเมตรตารางเหลี่ยม

พื้นที่ โดยมากเป็นเขา และเป็นทก้นน้ำฝนไว้

เหตุนี้ประเทศนี้มีแม่น้ำลำธารมาก

อากาศ อย่างแถบร้อน มีฤดูสองฤดู คือฤดูฝนและฤดูแล้ง ฤดูฝนตั้งต้นแต่กลางเดือนพฤษภาคม ไปจนถึงเดือนพฤศจิกายน เมื่อฝนจะมาหรือจะหยุด มีพายุพัดมา ฝนตกประมาณ ๓,๓๓๖ เซนติเมตร ในเมือง

ฟรีทาวน์ ฝนตกชุกในเดือนกรกฎาคม อากาศไม่เหมาะ
สำหรับชาวยุโรป

พืช มีมะพร้าว, ถั่วโกลา, อ้อย, กล้วย, ลำประด, ฝ้าย.

สัตว์ ตามป่าไม้โกงกาง มีลิงสี่เท้าอาศัยอยู่ นอก
จากนั้นช้าง ฮิปโปโปเตมัส เสือดำ เสือปลา วัวป่า
หมูป่า ลิงชิมแปนซี ลิ่น จระเข้ มีตามแม่น้ำ

พลเมือง ประมาณ ๑,๔๕๐,๐๐๐ คน

อาชีพ มีการเพาะปลูก เช่นปลูกมะพร้าว, ข้าว,
มันสำปะหลัง, ฝ้าย, เข้าโกสน, ถั่วสง, ปลูกยางพารา,
โคโค นอกจากทำการเพาะปลูก มีการทำเหมืองแร่
และการตัดถกรวมบ้างเล็กน้อย

การปกครอง เป็นประเทศราชของอังกฤษ มีที่
ประชุมสำหรับจัดการบ้านเมือง แบ่งเป็น ๓ มณฑล

เมืองสำคัญ

ฟรีทาวน์ (Freetown) เป็นเมืองหลวง เป็นศูนย์
กลางของกองทหารอังกฤษ และเป็นท่าเรือสำคัญที่สุดใน
อาฟริกาภาคตะวันตก

ประเทศโกตดิวัวร์

เป็นแผ่นดินขึ้นไปทั้งทางทิศตะวันตกและตะวันออก
ของฝั่งทะเลในอ่าวกินี

อากาศ ร้อนและชุ่มชื้นริมฝั่งทะเล

พืชผลและสินค้าขาออก น้ำมันและเนื้อมะพร้าว, ถั่ว
โกลา, โคล่า, ยาง, และไม้ต่างๆ อาณาจักรนี้ได้นาม
มาจากทองคำ ซึ่งได้ส่งไปขายต่างประเทศจากฝั่งทะเล
ในหลายศตวรรษก่อนที่จะหาทองคำได้จากที่อื่นในทวีปแอฟริกา

เมืองสำคัญ แอ็กครา (Accra) เป็นเมืองหลวง

อาแซนติอยู่ทางเหนือ อยู่ในความดูแลของอังกฤษ
เมืองสำคัญของอาแซนติ ชื่อ กุมัสสิ (Kumassi)
พืชสำคัญคือ ฝ้าย, มันสำปะหลัง, ข้าวโกสน, และ
กล้วย.

ประเทศไนจีเรียภาคใต้

เมืองลาโกส อยู่ในประเทศไนจีเรียภาคใต้ ที่
เมืองท่าลาโกสได้ขุดร่องน้ำ เพื่อให้เรือกลไฟใหญ่ ๆ
แล่นเข้ามาในทะเลสาบน้ำเค็มในสันดอนได้ จากเมือง
นี้มีรถไฟติดต่อกับแม่น้ำไนเจอร์ ฝ่ายปลูกตามทิวไกล ๆ

ฝั่งทะเล เพราะมีอากาศค่อนข้างแห้งแล้ง แผ่นดิน
สันดอนของแม่น้ำไนเจอร์ เป็นตอนที่มิใช่ชุกชุมในทวีป
อาฟริกา เพราะมีอากาศร้อนจัดและฝนตกชุก ไม่ไถ่กอง
ขึ้นเป็นอันมากตามทชนและ จึงอยู่ใกล้ ๆ ฝั่งแม่น้ำลำธาร
ในแผ่นดินสันดอน

สินค้าขาออก มีมากกว่าเมืองขึ้นอื่น ๆ ของอังกฤษ
ที่ตั้งอยู่ใกล้ฝั่งทะเล สินค้าที่สำคัญคือ น้ำมันมะพร้าว
มีมากกว่าทอน ๆ

ประเทศไลบีเรีย

เป็นประเทศที่จัดการปกครองอย่างประชาธิปไตย ตั้ง
ขึ้นเมื่อเลิกทาสอาฟริกา เมื่อพุทธศักราช ๒๓๕๐ การ
ปกครองได้จัดอย่างประเทศสหปาลีรัฐอเมริกา อยู่ใน
อำนาจของประธานาธิบดีซึ่งดำรงตำแหน่ง เป็นเวลา ๔ ปี
กับที่ประชุมเสนาบดี ๗ นาย มีรัฐสภา สภาสูงเรียกว่า
เซเนต (Senate) และสภาต่ำเรียกว่า เฮาส์ ออฟ เรปรี
เสนเตติฟส์ (House of Representatives) ผู้ที่จะโหวตต้อง
เป็นชาติไนโกร และมีที่ดิน ภาษาที่ใช้ในราชการคือ
ภาษาอังกฤษ

พื้นที่ ^{๕๔๕}ประเทศนี้มีฝั่งทะเลยาวประมาณ ๕๖๐ กิโลเมตร
และแผ่นดินล้าเข้าไปในทวีปประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร
พื้นที่ ^{๕๔๕}เป็นที่ราบโดยมาก

พลเมือง มีประมาณ ๒,๐๐๐,๐๐๐ คน เป็นชาว
อาฟริกา

เมืองสำคัญ

มอนโรเวีย เป็นเมืองหลวง มีพลเมืองประมาณ
๑๐,๐๐๐ คน ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลเกรนโคสต์

สินค้าขาออก มียาง, ฝ้าย, ขนแกะ, น้ำมันออกบลู
ปาล์ม, กาแฟ, โคโค, งาข้าง, ชิง, ถั่วโกลา.

สินค้าขาเข้า เข้า ฝ้ายดิบ ยาสูบ ไม่ใช่ในการ
ก่อสร้าง สังกะสี ปลาแห้ง

ประเทศอาฟริกาภาคตะวันออกของฝรั่งเศส

(French Equatorial Africa)

ประกอบด้วยเนินราบในกินีภาคใต้ ที่มุมของเนิน
ราบภายใน เป็นที่สูงชันลงไปทางที่ราบอันแคบทางริมฝั่ง
ทะเล

ทางเหนือ คือ ประเทศคาเมรูน ซึ่งเดิมเป็นของ
เยอรมัน และบัดนี้อยู่ในความดูแลของฝรั่งเศส มีเนื้อที่
ประมาณ ๔๒๖,๒๑๒ กิโลเมตรตารางเหลี่ยม มีพลเมือง
ประมาณ ๑,๕๐๐,๐๐๐ คน ที่ทำการรัฐบาลตั้งอยู่ที่ยอนเด
พินท์ค้อยสูงชัน จนถึงที่สูงซึ่งเป็นภูเขาไฟที่ดับแล้ว เรียก
ว่ายอดคาเมรูน ซึ่งสูงกว่า ๒,๔๐๐ เมตร. ฝนตกชุก
มีป่าไม้อย่างแถบร้อนอันหนาแน่น พืชผลมียาง เนื้อ
และน้ำมันปาล์มและโคโค ภายใตของประเทศเป็นที่ป่าไม้
เตี้ย ๆ เป็นที่เลี้ยงสัตว์ ในที่ดินภูเขาไฟปลุกต้นโคโค
ได้ดี เมืองดูอะลา (Duala) เป็นเมืองท่า

อาฟริกาภาคร้อนจัดของฝรั่งเศส มีเนื้อที่ประมาณ
๒,๔๕๗,๖๒๕ กิโลเมตรตารางเหลี่ยม พลเมืองประมาณ
๓,๑๒๔,๑๓๒ คน ราษฎรปลูกกาแฟ โคโค ออชลปาล์ม
ในป่าราษฎรได้ งาช้าง ยาง และน้ำมัน เมืองลิบรวิล
(Libreville) เป็นเมืองท่าสำคัญ ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเล
บราซซาวิล (Brazzaville) ตั้งอยู่ที่สแตนเลบูล บนฝั่ง
แม่น้ำคองโก เป็นที่ว่าการของผู้สำเร็จราชการ

ประเทศองโกลา

ตั้งอยู่ใต้แม่น้ำคองโก มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๒๓๕,๐๕๐
กิโลเมตรตารางเหลี่ยม

ประเทศนี้มีฝั่งทะเลยาว ๑,๖๐๐ กิโลเมตร ทางฝั่ง
ทะเลเป็นที่แห้งแล้ง ไปจนถึงป่าไม้เตี้ยๆ ซึ่งเป็นที่สูง
(สูงตั้งแต่ ๑,๕๐๐ เมตร ถึง ๑,๘๐๐ เมตร) ทางใต้เป็น
ที่เลี้ยว ทางด้านตะวันตกของเนินราบ มีฝนตกชุก
มียาง น้ำมันมะพร้าว ในทางเหนือมีไร่กาแฟ ไร่อ้อย
ซึ่งปลูกในแถบที่ค่อนข้างแห้งแล้งใกล้เมืองมอสซามาเดส
(Mossamedes) มีทางรถไฟยาวประมาณ ๑,๒๘๐ กิโลเมตร
ได้สร้างรถไฟจากอ่าวโลบีโต เหนือเมืองเบนเกลา
(Benguela) ไปติดต่อกับตำบลที่ทำเหมืองทองแดง ที่
กาเตงู (Katangu) และรถไฟสายโรดีเซีย

พืชผล ที่สำคัญคือ กาแฟ, ยาง, ขิง, น้ำตาล,
มะพร้าว, งา, และปลาแห้ง.

สินค้าขาออก ที่สำคัญคือ กาแฟ เข้าโกชน ปลาแห้ง
สินค้าขาเข้า มี เครื่องนุ่งห่ม

พลเมือง มีประมาณ ๕,๐๐๐,๐๐๐ คน

เมืองสำคัญ

โลอันดา (Loanda) เป็นเมืองหลวง มีท่าจอดเรือ

ประเทศคองโกของเบลเยียม

อาณานิคมเรียกว่า Belgium Congo เป็นแผ่นดิน
กว้างใหญ่ประมาณ ๒,๕๖๐,๐๐๐ กิโลเมตรตารางเหลี่ยม
มีพลเมืองประมาณ ๘,๕๐๐,๐๐๐ คน แม่น้ำคองโกและ
สาขาเป็นทางเดินเรือของประเทศ มีป่าหนาทึบ

พืชผล ที่สำคัญ คือ ยาง ผลและน้ำมันปาล์ม
โคปาลขาว และโคโค งาช้าง กาแฟ ฝ้ายและยาสูบ
ขนงามดี โลหะที่สำคัญคือ ทองคำ เพชร ทองแดง
ดิบ

สินค้าขาออก ที่สำคัญคือ ยาง งาช้าง ผลปาล์ม
น้ำมันปาล์ม โคปาลและทองแดง

สินค้าขาเข้า ที่สำคัญคือ อาวุธและกะสุน
เครื่องจักร เหล้าต่างๆ อาหาร ผ้าตาบ

เมืองสำคัญ

โบมา (Boma) เป็นเมืองสำคัญ ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำ
คองโก

ลีโอโปลด์วิลล์ (Leopoldville) เป็นเมืองหลวง ตั้ง
อยู่บนฝั่งแม่น้ำคองโก

คำถามบทที่ ๕

(๑) จงกล่าวถึง พื้นที่ อากาศ และพืชผลของภูมิภาคเหนือและภาคใต้

(๒) จงกล่าวถึงที่เกิดและทางเดินของแม่น้ำคองโก และกล่าวถึงพืชพันธุ์ในบริเวณแม่น้ำนั้นด้วย

(๓) ประเทศใดมีระเบียบจัดการปกครองอย่างไร และให้เปรียบเทียบกับ การปกครองของสยาม

(๔) จงบอกชื่อประเทศที่อยู่ในแถบนี้ และให้บอกด้วยว่าประเทศไหนเป็นของชาติใด

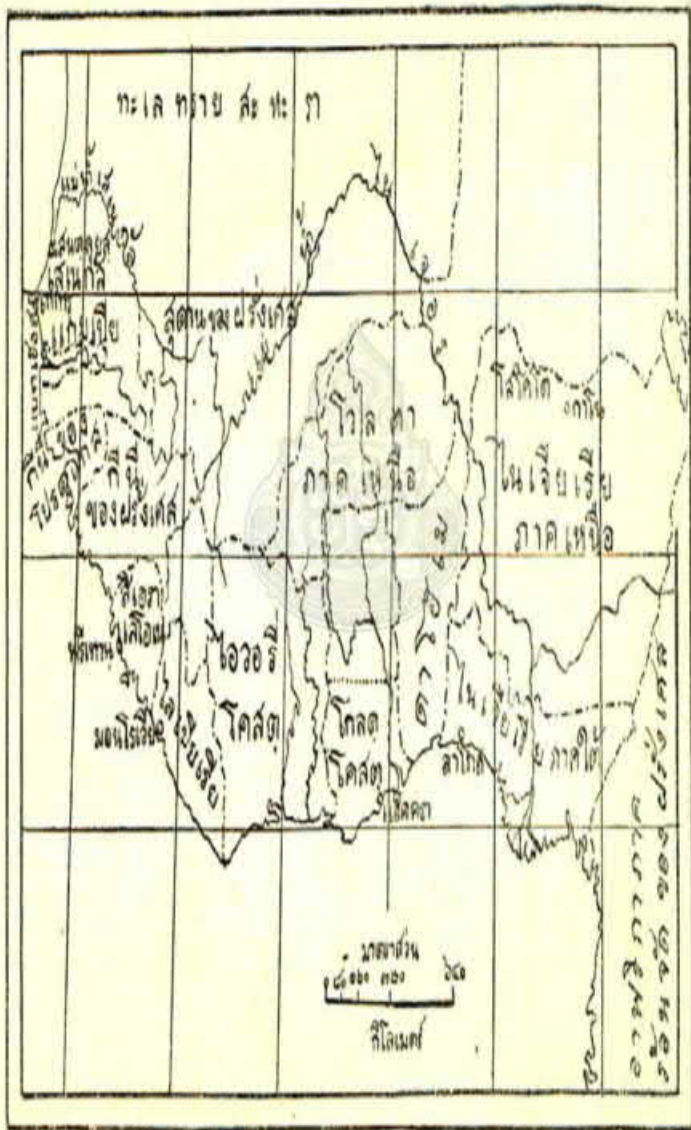
(๕) จงบอกที่ตั้งของประเทศอาฟริกาภาคอื่นจัดของฝรั่งเศส และกล่าวถึงอาชีพของพลเมืองของประเทศนั้น

(๖) สินค้าต่อไปนั ส่งเข้ามาในแถบนี้จากประเทศไหน

ผ้าด้าย เครื่องจักร สังกะสี อวูธและกะสุนปืน

(๗) สินค้าต่อไปนั มีในประเทศไหนมาก เฉพาะในแถบนี้

๑
 ๒
 ๓
 ๔
 ๕
 ๖
 ๗
 ๘
 ๙
 ๑๐
 ๑๑
 ๑๒
 ๑๓
 ๑๔
 ๑๕
 ๑๖
 ๑๗
 ๑๘
 ๑๙
 ๒๐
 ๒๑
 ๒๒
 ๒๓
 ๒๔
 ๒๕
 ๒๖
 ๒๗
 ๒๘
 ๒๙
 ๓๐
 ๓๑
 ๓๒
 ๓๓
 ๓๔
 ๓๕
 ๓๖
 ๓๗
 ๓๘
 ๓๙
 ๔๐
 ๔๑
 ๔๒
 ๔๓
 ๔๔
 ๔๕
 ๔๖
 ๔๗
 ๔๘
 ๔๙
 ๕๐
 ๕๑
 ๕๒
 ๕๓
 ๕๔
 ๕๕
 ๕๖
 ๕๗
 ๕๘
 ๕๙
 ๖๐
 ๖๑
 ๖๒
 ๖๓
 ๖๔
 ๖๕
 ๖๖
 ๖๗
 ๖๘
 ๖๙
 ๗๐
 ๗๑
 ๗๒
 ๗๓
 ๗๔
 ๗๕
 ๗๖
 ๗๗
 ๗๘
 ๗๙
 ๘๐
 ๘๑
 ๘๒
 ๘๓
 ๘๔
 ๘๕
 ๘๖
 ๘๗
 ๘๘
 ๘๙
 ๙๐
 ๙๑
 ๙๒
 ๙๓
 ๙๔
 ๙๕
 ๙๖
 ๙๗
 ๙๘
 ๙๙
 ๑๐๐

ฝ่าย ขนแกะ ถั่วโกลา ไม้มะหอกานี หนั๋งสัตว์

(๘) จงกล่าวถึง การคมนาคมของประเทศ อังกฤษ โกลา และกินีของฝรั่งเศส

(๙) จงกล่าวถึงพลเมืองที่อาศัยอยู่ในแถบกินี

(๑๐) ต่อก่อนคืออะไร และสำคัญอย่างไร
ฟูตาชาลโลน คาเมรูน สแตนเล อแซนดี

บทที่ ๖

แถบป่าไม้เตี้ย ๆ ทางทิศตะวันออก

(The Eastern Savannas)

อาฟริกากลางภาคตะวันออก

ในอาฟริกากลางภาคตะวันออก พื้นที่สูงจากฝั่งทะเล ซึ่งเป็นที่ราบต่ำและมีไม้ชุกชุม ที่ดินสูงชันขึ้นไปจนถึงที่เนินราบซึ่งสูงประมาณ ๑,๒๐๐ เมตร มีแอ่งยาวเรียวผ่าน ๒ แห่ง แผ่นดินทั้งสองข้างเป็นที่สูง มีภูเขาไฟหลายแห่ง ทางทิศตะวันออกของแอ่งตะวันออก มีภูเขาไฟที่ดับแล้ว คือ ภูเขาไฟเค็นยาและคิลิมันจาโร ภูเขาไฟเอ็ลกอง (Elgon) อยู่ทางทิศตะวันตกของแอ่ง และอยู่ทางเหนือของทะเลสาบวิกตอเรีย ภูเขาเรเวนโซ

(Ruwenzori) อยู่ทางทิศตะวันออกของแอ่งตะวันตก
ระหว่างทะเลสาบแอ้ลเบอตและทะเลสาบเอ็ดวอร์ด ภูเขา
นี้ไม่ได้เกิดขึ้นด้วยอำนาจภูเขาไฟ แต่ภูเขาระหว่าง
ทะเลสาบเอ็ดวอร์ดและทะเลสาบกัว มียอดภูเขาไฟที่ยัง
คุอยู่ คือพัมโบโร

ทะเลสาบวิกตอเรียและตอนปลายของแม่น้ำไนล์

ทะเลสาบวิกตอเรียสูงประมาณ ๑,๑๑๐ เมตร เหนือ
ระดับน้ำทะเล มีแม่น้ำกาเกรา (Kagera) ซึ่งไหลมา
จากทางทิศตะวันตกลงสู่ทะเลสาบนี้เป็นต้นน้ำของ
แม่น้ำไนล์ที่ไกลที่สุด ทะเลสาบวิกตอเรียเป็นที่ขังน้ำใหญ่
แห่งหนึ่ง เพราะทะเลสาบนี้ตั้งอยู่ใต้ศูนย์สูตรของโลก
ลงมาหน่อย และในแถบนี้มีฝนตกชุก น้ำจึงไหลมา
รวมกันที่นั่น แม่น้ำไนล์ไม่แห้ง เพราะได้อาศัยน้ำจาก
ทะเลสาบวิกตอเรีย ส่วนน้ำท่วมนี้เนื่องด้วยสาขาของ
แม่น้ำในประเทศอะบิสซิเนียได้พาเอาน้ำมา แม่น้ำไนล์
ไหลจากทะเลสาบวิกตอเรีย ทางมุมทางด้านเหนือเหนือ
น้ำตกริปอน (Ripon Falls) ผ่านที่ซึ่งเป็นที่ราบและ
หนองบึง และผ่านน้ำตกหลายแห่ง น้ำตกกล้าที่สุดคือ
น้ำตกเมอร์คิสัน (Murchison Fall) แล้วไหลลงแอ่ง

ตะวันตกและทะเลสาบแอ็ลเบอต แม่น้ำเซมลิก็ไหลจาก
ทะเลสาบแอ็ลเวเรตลงสู่ทะเลสาบแอ็ลเบอต แม่น้ำในล
เมื่อไหลพ้นทะเลสาบแอ็ลเบอต ได้ผ่านหุบเขาไปจนถึง
เนินราบของสุตานตะวันออก ซึ่งอยู่ราวระยะรุ่ง ๕ องศา
เหนือ ในตอนน้ำใช้สำหรับเดินเรือได้จนถึงแก่งที่ ๖ ดังนั้น
แม่น้ำในลใช้ในการเดินเรือได้ในตอนกลางของแม่น้ำหลาย
ร้อยกิโลเมตร เช่นเดียวกับแม่น้ำคองโกและไนเจอร์

ด้านใต้และตะวันออกของเนินราบตะวันออก

ทางด้านใต้ของทะเลสาบวิกตอเรีย เนินราบค่อย
สูงขึ้นไปทางภูเขาลีฟิงสโตน ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออก
เฉียงเหนือของทะเลสาบนยาซา แม่น้ำชีเร (Shiré)
ไหลจากทะเลสาบลงสู่แม่น้ำแซมเบซี แม่น้ำใหญ่ ๆ
หลายสาย ไหลจากทิศตะวันออกของภูเขาลงสู่มหาสมุทร
อินเดีย แต่แม่น้ำเหล่านั้นใช้สำหรับการเดินเรือไม่ได้

อากาศ ออฟริกากลางภาคตะวันออก สูงกว่าลุ่ม
แม่น้ำคองโกมาก ซึ่งอยู่ในราระยะรุ่งอันเดียวกัน ความ
ร้อนไม่สู้ร้ายแรงนัก แบ่งออกได้เป็น ๓ แถบ (ก) แถบ
ทะเลสาบวิกตอเรีย ซึ่งมีฝนชุก (ข) แถบฝั่งทะเล
ซึ่งเป็นที่ลุ่ม มีอากาศร้อนจัดและฝนตกชุกในระหว่าง

แถบทั้งสองดังกล่าวแล้วคือ (ค) แถบที่มีอากาศค่อนข้างแห้งแล้ง ซึ่งเป็นที่สูงเย็นและสบายดีว่า

พืช ในแถบฝั่งทะเลซึ่งเป็นที่ลุ่มและแถบหุบเขาที่มีฝนตกชุก มีป่าไม้หนาแน่น ต้นกล้วยขึ้นทั่วไปในบริเวณทะเลสาบวิคตอเรีย แต่แถบที่แห้งแล้งทางทิศตะวันออกเป็นป่าโปร่ง มีพุ่มไม้เตี้ย ๆ ขึ้น ยอดภูเขาเกินเขาและคัลมันจาโรมีฝนตกชุก และที่เชิงเขามีการเพาะปลูก บนภูเขาเหล่านี้รวมทั้งภูเขาเรเวนโซรสูง กว่าเส้นหิมะคือที่ที่น้ำแข็งไม่ละลาย มีพืชพันธุ์เป็นชั้น ๆ กัน อย่างยอดภูเขาเคาเมรอน

อาชีพ ในแถบที่อุดมมีการเพาะปลูก และในท้องถิ่นมีการเลี้ยงปศุสัตว์

พลเมือง เป็นชาวนโกร พวกเลี้ยงสัตว์ทางเหนือเป็นชาติผสมหะมิติก ได้รั้งความพลเมืองที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในแถบนั้น และได้เป็นใหญ่ในแถบนั้น ๆ

พวกแบนตูได้กระจายทั่วไปในแถบป่าไม้เตี้ย ๆ ของอาฟริกาภาคกลาง ได้ขับไล่พวกที่สู้ไม่ได้ไปทางใต้ทางทะเลทราย และทางทิศตะวันตกไปทางป่าแถบร้อน

แถบลุ่มแม่น้ำชามเบซี

แม่น้ำชามเบซีเกิดจากเนินสูง ซึ่งสูงประมาณ ๑,๕๐๐ เมตรเหนือระดับน้ำทะเล ไกล ๆ กับที่เกิดของแม่น้ำคองโก แม่น้ำไหลผ่านที่ราบที่ชุ่มชื้นและหนองบึง และเมื่อแม่น้ำโชบี (Chobe) ไหลมาบรรจบกับแม่น้ำแล้ว น้ำได้ไหลไปทางทิศตะวันออก ผ่านเนินราบซึ่งประกอบด้วยหินภูเขาไฟ เป็นทางคดเคี้ยวไปมายาวประมาณ ๖๔ กิโลเมตร แม่น้ำไหลผ่านที่ต่ำลงมาจนถึงน้ำตกวิกตอเรีย ในตอนกลางแม่น้ำได้ไหลผ่านเชิงของเนินราบเป็นน้ำตกหลายแห่ง ถัดน้ำตกก็บรรจบสา (Kerabasa Falls) ซึ่งเป็นน้ำตกที่ต่ำที่สุด ใช้ในการเดินเรือได้ประมาณ ๖๔๐ กิโลเมตร ลำน้ำที่ใช้ในการเดินเรือได้ ชื่อแม่น้ำจินดู (Chinde)

สาขาที่สำคัญซึ่งไหลมาจากที่ฝนตกชุกทางเหนือ คือ แม่น้ำคาฟเว (Kafwe) แม่น้ำโลอังกวา (Loangwa) และแม่น้ำชีเร แม่น้ำชามเบซีตอนใต้ตั้งแต่ลำแม่น้ำโลอังกวาจนถึงทะเล อยู่ในอาฟริกาภาคตะวันออกของโปรตุเกส

ราษฎรที่อยู่ในแถบลุ่มแม่น้ำชามเบซี ประกอบอาชีพ

ทางเพาะปลูกและเลี้ยงปศุสัตว์ ในทางลุ่มแม่น้ำตอนใต้
การเลี้ยงปศุสัตว์ไม่เป็นผลสำเร็จ เนื่องจากมีแมลง Tsetse
ชุกชุม และมีราษฎรเบาบาง

ประเทศยูกันดา

ตั้งอยู่ ห่าง จาก ทะเล ประมาณ ๑,๒๘๐ กิโลเมตร
ประกอบด้วยส่วนเหนือของทะเลสาบวิกตอเรีย ทะเลสาบ
แอ็ดเบอตเกือบทั้งหมด และตอนปลายของแม่น้ำไนล์

อากาศ อบอุ่นแต่มีไข้เจ็บชุกชุม ไม่เหมาะสำหรับ
ชาวยุโรปอาศัยอยู่ ตามริมฝั่งทะเลสาบและแม่น้ำเช่น
แถบแม่น้ำไนล์ มีไข้ชนิดหนึ่งมักทำให้่วงนอน เกิด
จากถูกแมลง Tsetse กัด

พลเมือง ประมาณ ๓,๑๔๕,๐๐๐ คน

อาชีพ ยูกันดาไม่มีที่ดินดี และปลูกฝ้ายได้ผลดีขึ้น
ทุก ๆ ปี

สินค้าขาออก ฝ้าย หนังสือสัตว์ กาแฟ งาช้าง ถั่วลิสง
พริก เนย น้ำมันงา ขาง

การปกครอง ประเทศนี้แบ่งออกเป็น ๕ มณฑล
และมณฑลหนึ่งแบ่งออกเป็นจังหวัด มีข้าราชการอังกฤษ

จัดการดูแลทุกจังหวัด มีกษัตริย์และหัวหน้า ซึ่งเป็น
คนพื้นเมืองจัดการปกครองประเทศของตนเองด้วย

เมืองสำคัญ

เอนเต็บโบ (Entebbo) เป็นเมืองหลวง และเป็น
เมืองที่สำคัญ ตั้งอยู่บนฝั่งทะเลสาบวิกตอเรีย

ประเทศเคนยา

พื้นที่ ทางทิศตะวันตกเป็นที่ภูเขา ทางเหนือเป็น
ที่เนินราบ ส่วนทางทิศตะวันออกเป็นที่ราบ

อากาศ ในที่ต่ำมีอากาศร้อน ปรอทขึ้นถึง 25.5°
เข็นติเกรด แถบที่เนินราบและที่ภูเขาซึ่งอยู่ภายใน
ประเทศมีอากาศเย็นสบาย

พืช มี ข้าว มะพร้าว มันสำปะหลัง เข้าโกชน
ในป่ามีไม้อันมีค่ามาก เช่น ไม้มะเกลือ ไม้ฉำฉา ไม้
โคปาล (Copal) ไม้จาราห์ (Jarrah) และไม้ไผ่อันนูด
(Ironwood)

พลเมือง มีประมาณ ๒,๕๒๖,๐๐๐ คน

สินค้าขาออก ฝ้าย หนังสือสัตว์ ถั่ว งาข้าว และ

เนือมะพรวัวแห้ง กาแฟ เข้าโกชน น้ำมันงา

การปกครอง มีผู้สำเร็จราชการอังกฤษ และที่

ประชุมสำหรับจัดการปกครองและบัญญัติกฎหมาย ประเทศ
นี้แบ่งการปกครองออกเป็น ๗ มณฑล

เมืองสำคัญ

ไนโรบี (Nairobi) เป็นเมืองหลวง เป็นศูนย์กลาง
ของสถานีรถไฟสายยูกันดา

มอมบาซา (Mombasa) เป็นเมืองท่าและเมือง
สำคัญ

ประเทศทานกานียิกา

เดิม เป็น ประเทศ อาฟริกา ตะวัน ออก ของ เยอรมัน
เดิวนั้นเป็นประเทศฝักของอังกฤษ มีอาณาเขตตั้งทาง
ทิศใต้ตั้งแต่แม่น้ำโรวูมา (Rovuma) ขึ้นมาทางเหนือ จน
จดอาณาเขตตั้งยูกันดาและเส้นชายฝั่งเป็นของอังกฤษ ทาง
ทิศตะวันตกจด ทะเลสาบไนยาสา ทานกานียิกา และ
ทะเลสาบวิกตอเรีย รวมทั้งเกาะมาเพิชด้วย

เนื้อที่ ประมาณ ๕๘๓,๐๐๐ กิโลเมตรตารางเหลี่ยม

พหุ โดยมากเป็นที่เนินราบ เว้นแต่ทางทิศ

ตะวันออกเป็นที่ราบ ซึ่งอยู่ตามริมฝั่งทะเล

อากาศ แผ่นดินแถบริมฝั่งทะเลซึ่งเป็นที่ราบ มี
อากาศร้อน และตอนภายในประเทศ มีอากาศแห้งแล้ง
และสลาย

พืช ตามที่ราบ เป็นที่มีอากาศร้อน มีพืชพันธุ์
ต่าง ๆ เช่น มะพร้าว และยาง ตอนที่เนินราบ เป็นที่
ปลูกต้นบ้านและฝ้าย

สินค้าขาออก กาแฟ, ยาง, งาช้าง, ฝ้าย, หนังสือตัว,
นมมะพร้าวแห้ง.

การคมนาคม มีการค้าขายทางเกวียนติดต่อกับ
เมืองอุจิจิ (Ujiji) ซึ่งตั้งอยู่บนฝั่งทะเลสาบแทนกานียกา
และมีรถไฟเคเบิลระหว่างเมืองดาร์-เอส-สลาม กับเมือง
อุจิจิด้วย และยังมีรถไฟอีกสายหนึ่งเคเบิลจากเมืองตังกา
ซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งตรงกันข้ามกับเกาะเพ็มบา ไปถึงเมืองโมชิ
(Moshi) ซึ่งตั้งอยู่ที่เชิงภูเขาคีลิมันจาโร

สำมะโนครัว มีพลเมืองประมาณ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ คน

เมืองสำคัญ

ดาร์-เอส-สลาม (Dar-es-Salām) ตั้งอยู่ที่อ่าวดาร์-

เอ็ด-สลาม เป็นเมืองหลวงและเมืองที่สำคัญ เรือ
กลไฟที่กินน้ำลึกราว ๔-๘ เมตรเข้าได้ถึงเมืองนี้

เกาะแซนชิบาร์

แซนชิบาร์เป็นเกาะเล็ก ตั้งอยู่ประมาณ ๖ องศา
ใต้เส้นศูนย์สูตรของโลก อยู่ห่างจากแผ่นดินทวีปอาฟริกา
ประมาณ ๓๕.๒ กิโลเมตร เกาะนี้เป็นเกาะใหญ่ที่สุดทาง
ทิศตะวันออก ซึ่งเกิดขึ้นด้วยหอยปะการัง เกาะนี้ยาว
๗๖.๘ กิโลเมตร กว้าง ๒๔ กิโลเมตร

พืชผล อุดมไปด้วยกานพลู กานพลูที่ส่งไปขาย
ที่ต่าง ๆ ทั่วโลก ได้ไปจากเกาะนี้ นอกจากนั้นมะพร้าว
พลเมือง รวมทั้งเกาะเพิ่มมาด้วยประมาณ ๒๑๖,๗๕๐

คน

สินค้าขาออก กานพลู, เนื้อมะพร้าวแห้ง, งาม้าง,
น้ำมันก๊าส.

การปกครอง มีสมุหเทศาภิบาลและข้าราชการอังกฤษ
ประจำ จัดการปกครองบ้านเมือง มีสูลต่านของแซนชิบาร์
เป็นสภานายกของที่ประชุม สำหรับช่วยข้าหลวงอังกฤษ
จัดการปกครองประเทศ

เมืองสำคัญ

แซนซิบาร์ (Zanzibar) เป็นเมืองหลวง เป็นท่าเรือดี
แห่งหนึ่งในทวีปอาฟริกา

ประเทศไรต์เซียภาคเหนือ

นับตั้งแต่ทางด้านใต้ของทะเลสาบ ทานกานียิกาและ
ประเทศทานกานียิกา ลงมา จนถึงอาฟริกาตะวันออกของ
โปรตุเกส

พินท์ ประกอบด้วยหนองบึง แดบทะเลสาบ
บางวูโอโล (Bangweolo) และที่ลุ่มในแดบแม่น้ำโลอังกุว
ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศเป็นที่เนินราบ สูง
กว่า ๕๐๐ เมตร

อากาศ มีอากาศแห้งแล้ง แดบลุ่มแม่น้ำโลอังกุว
และมัตดินดี เหมาะสำหรับปลูกฝ้ายและพืชพันธุ์ที่ใช้ใบ
ที่เนินราบมีอากาศอบอุ่น เหมาะสำหรับเลี้ยงปศุสัตว์
และทำการเพาะปลูก เช่นปลูกข้าวโกชนัน, ข้าวสาลี, ฝ้าย,
และกาแฟ.

พืช มี ข้าวโกชนัน, ฝ้าย, ยาสูบ, ข้าวสาลี.

โลหธาตุ มีตะกั่ว สังกะสี และทองแดง มีการทำ

เหมืองแร่ตะกั่วและสังกะสี ที่เมืองโบรเคนฮิลล์ (Broken Hill) ซึ่งตั้งอยู่ใกล้ทางรถไฟที่ติดต่อกับประเทศคองโกของเบลเยียม

พลเมือง มีพลเมืองประมาณ ๑,๑๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งส่วนมากเป็นคนพื้นเมือง และเป็นคนชาติขาวประมาณ ๔,๔๒๐ คน

การปกครอง อยู่ในความปกครองของผู้ว่าราชการอังกฤษ โดยพระราชาธิบดีอังกฤษเป็นผู้ทรงแต่งตั้ง และมีที่ประชุมสำหรับช่วยจัดการบ้านเมือง

เมืองสำคัญ

ลิฟวิงสโตน (Livingstone) ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำชามเบซี เป็นศูนย์กลางของการปกครอง และเป็นศูนย์กลางของการปลูกฝ้าย

ฟอร์ต เจมสัน (Fort Jameson) ตั้งอยู่บนเนินทางทิศตะวันตกของทะเลสาบ นุยาสา เป็นเมืองสำคัญอีกแห่งหนึ่ง

แดนนุยาสา

เป็นที่เนินราบเหนือแม่น้ำชามเบซี ประกอบด้วยส่วนตะวันตกของทะเลสาบนุยาสา

พืช มีต่าง ๆ กัน เช่น ฝ้าย, ยาสูบ, ชา, กาแฟ, พริก, ยาง, ข้าว, และข้าวโพด.

พลเมือง มีประมาณ ๑,๒๑๒,๐๐๐ คน

การปกครอง แบ่งออกเป็น ๑๔ มณฑล อยู่ในความปกครองของข้าหลวงอังกฤษ

ประเทศ โมซัมบิก

หรืออาฟริกาภาคตะวันออกของโปรตุเกส

อยู่ทางฝั่งทะเลทิศตะวันออก เป็นของโปรตุเกส มีเนื้อที่ประมาณ ๗๖๘,๐๐๐ กิโลเมตรตารางเหลี่ยม มีพลเมืองประมาณ ๓,๐๐๐,๐๐๐ คน มีแม่น้ำซามเบซีไหลผ่านประเทศนี้

ผลที่ได้ ที่สำคัญคือ น้ำตาล, มะพร้าว, ขิง, ยาง, งาช้าง, และโลหะธาตุที่ยังไม่ได้ถลุง

เมืองสำคัญ

โมซัมบิก (Mozambique) เป็นเมืองสำคัญ และเป็นเมืองท่าที่มั่งคั่งสมบูรณ์แห่งหนึ่ง

ลอเรนโซ มาร์ค (Lorenzo Marques) และ เบอีรา
(Beira) เป็นเมืองท่า และมีสินค้านำเข้ามาก

คำถามบทที่ ๒

(๑) จงกล่าวถึงลักษณะภูมิประเทศ อากาศ พืชผล และผลไม้ของอาฟริกากลางภาคตะวันออก

(๒) จงกล่าวถึงเหตุที่ทำให้แม่น้ำท่วมในแถบลุ่มแม่น้ำไนล์

(๓) จงกล่าวถึงทางเดินของแม่น้ำซามเบซีและสาขา และกล่าวถึงอาชีพของพลเมืองในแถบลุ่มแม่น้ำนี้

(๔) แถบป่าไม้เตี้ยๆ ทางทิศตะวันออก มีลักษณะคล้ายๆ กันกับแถบไหนในทวีปอาฟริกาด้วยกัน และในทวีปอื่นๆ ให้อธิบาย

(๕) ทำไมประเทศยูกันดาจึงเป็นที่ไม่เหมาะสมสำหรับชาวยุโรปไปอาศัยอยู่ และให้บอกสินค้าขาออกที่สำคัญของประเทศนี้

(๖) จงกล่าวถึงการปกครอง และการคมนาคมของประเทศแทนกานีกา

(๗) จงกล่าวถึงอาชีพที่สำคัญของพลเมืองของประเทศ

อาฟริกาภาคเหนือ และภาคตะวันออก

เทศโรดี้เขียวกากเหนือ และให้^๕แข็งแรงด้วยว่าเหตุไร การ
อาชีพนั้น ๆ จึงสำคัญ

(๘) เมืองต่อไป^๕ อยู่ที่ไหน สำคัญอย่างไร

เบอรา ลิฟวิงสโตน แซนซิบาร์ มอมบาซา

(๙) สัตว์ต่อไป^๕ มีที่ไหนมากจะเพาะในแถบ^๕

ฝ้าย เนอมะพร้าวแห้ง กานพลู สังกะสี
เข้าโกชน^๕

(๑๐) ต่อไป^๕คืออะไร และสำคัญอย่างไร

นยาซา เพ็มบา วิคตอเรีย เซดส์ รูเวนโซรี

บทที่ ๗

ประเทศอาฟริกาใต้แม่น้ำซามเบซี

พนท^๕ อาฟริกาใต้แม่น้ำซามเบซี^๕ เป็นแถบที่สูง
ที่สุดในทวีปอาฟริกา มีที่น้อยแห่งที่ต่ำกว่า ๕๐๐ เมตร
ส่วนสูงคิดเฉลี่ยตั้งแต่ ๑,๒๐๐ เมตร ถึง ๑,๕๐๐ เมตร แถบ
แม่น้ำซามเบซี, ลิมโปโป, และโมโลโปซึ่งเป็นสาขาของ
แม่น้ำออเรนจ์เป็นที่ต่ำ ถัดจากบริเวณแม่น้ำเป็นที่สูง
โรดี้เซียใต้ ซึ่งอยู่ระหว่างแม่น้ำซามเบซีและลิมโปโป
แผ่นดินสูงตามารา—นามาอยู่ทางทิศตะวันตกของแม่น้ำโม

โลโป ภูเขาไฟเวลดอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ในแถบนี้หันตั้งเป็นเส้นระดับ และยอดภูเขาได้ถูกน้ำเซาะและลมพัด จนมียอดราบ บางแห่งก็มียอดแหลม ในทางทิศตะวันตกและตอนกลางซึ่งเป็นที่แห้งแล้ง ในการปราบที่ดินให้ต่ำลงลมได้กระทำหน้าที่มากกว่าน้ำเซาะ ฉะนั้นภูมิประเทศจึง คล้าย ๆ กับแถบทะเลทราย ในทางทิศตะวันออก น้ำกระทำหน้าที่มากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ในแถบเชิงเทินทางทิศตะวันออก

ที่เนินราบได้ลดต่ำลงเป็นเชิงเป็นขั้นทั้งทิศตะวันออกและตะวันตก จนถึงที่ราบตามริมฝั่งทะเลระหว่างแม่น้ำซามเบซีและแม่น้ำลิมโปโป ในทางทิศตะวันออกที่ราบกว้างขึ้น เรียกว่า เกชาแลนด ส่วนใต้ของอาฟริกาตะวันออกของโปรตุเกสที่เนินราบได้ลดต่ำชันลงทางภูเขาการูใหญ่ (Great Karroo) ซึ่งถัดลงมามีเทือกภูเขา ๒ พืดตั้งขนานกัน และมีภูเขา การูน้อย (Little Karroo) อยู่ระหว่างกลาง

อากาศ ในทางทิศตะวันออกของอาฟริกาใต้ มีฝนตกในฤดูร้อน ลมสินค้าตะวันออกเฉียงใต้ได้นำฝนมาฝนค่อยตกน้อยลงทุกที ถ้าเราไปจากทิศตะวันออกของภูเขาไฟเวลด สู่ทิศตะวันตก ในฤดูหนาวฝนตกแต่ตาม

ริมฝั่งทะเล แต่ไม่ชุกนัก ในฤดูนี้ลมตะวันตกพัดนำ
เอาฝนมาทางทิศตะวันตกเฉียงใต้และทางทิศใต้ อย่างเดียว
กันกับแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ตอนฝั่งทะเลทางใต้
ได้รับฝนตลอดปี ลมสินค้าตะวันออกเฉียงใต้พัดมาในฤดู
ร้อน และลมตะวันตกพัดมาในฤดูหนาว

ประเทศโรตตีเชียภาคใต้

ตั้งอยู่ทางใต้ของแม่น้ำซามเบซี อยู่ในความปกครอง
ผู้ว่าราชการอังกฤษ ซึ่งพระราชาธิบดีของประเทศอังกฤษ
เป็นผู้ทรงแต่งตั้ง มีที่ประชุมสำหรับช่วยจัดการบ้านเมือง
มีมณฑลมาโฮนาแลนด์ และมาดาเบลแลนด์รวมอยู่ด้วย

พื้นที่ โรตตีเชียภาคใต้เป็นที่เนินราบ สูงประมาณ
๑,๒๐๐ เมตร สันปันน้ำของแม่น้ำที่ไหลลงสู่มแม่น้ำซามเบซี
และแม่น้ำที่ไหลลงสู่มหาสมุทรอินเดีย ตั้งอยู่เป็นพืดจาก
ทิศตะวันตกเฉียงใต้ไปสู่ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ

อากาศ โดยเหตุที่ประเทศนี้อยู่ในระหว่างระยะรุ้ง
๒๐ องศา ในแถบที่เนินราบ จึงมีอากาศอบอุ่นตลอดปี
แต่ในแถบที่ลุ่มมีอากาศร้อน ตอนกลางฝนตกชุกในฤดู
ร้อน และฝนก่อยตกน้อยลงทุกที ถ้าเราไปจากตอนกลาง

ของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และผู้ฝั่งทะเล

พืช ไรต์เซียภาคใต้มีป่าไม้เตี้ยๆ ทางทิศใต้ ทาง
ทิศตะวันออกเป็นป่าไม้หนาทึบ และทางทิศตะวันตกเป็น
ทะเลทราย

พลเมือง ประมาณ ๘๕๕,๐๐๐ คน มีฝรั่งอยู่มากกว่า
ประเทศที่อยู่ใกล้เคียง

อาชีพ พวกพื้นเมืองประกอบอาชีพทางเพาะปลูกและ
เลี้ยงปศุสัตว์ พืชผล มีข้าวโกซัน ยาสูบ ถั่วลิสง ฝ้าย
เข้าสาธิต ผลไม้ต่างๆ เช่น ส้มและมะนาว และมีวัวมาก
กว่า ๒,๐๐๐,๐๐๐ ตัว ประเทศนี้อุดมไปด้วยโลหธาตุได้
มีผู้ขุดทองคำส่งไปขายต่างประเทศมาก ชาวยุโรปอาศัย
อยู่เป็นสุขได้เฉพาะแต่ที่สูงกว่า ๑,๒๐๐ เมตร

สินค้าขาออก นอกจากทองคำ มีข้าวโกซัน, ยาสูบ,
ฝ้าย, แร่โครเมียม, และทองแดง.

สินค้าขาเข้า มีอาหารและเครื่องคัม เครื่องนุ่งห่ม
เครื่องจักร เครื่องโลหะ เครื่องรถไฟ

เมืองสำคัญ

สอลสเบอรี (Salisbury) เป็นเมืองหลวง อยู่ใน

มณฑลมาโซนาแลนด์ ตั้งอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ
๑,๔๗๐ เมตร

บุโลวาโย (Balowayo) เป็นศูนย์กลางของการ
พาณิชย์และการขุดแร่ รถไฟสายเคปและโคโรผ่านเมืองนี้

ประเทศอาฟริกาตะวันตกเฉียงใต้

เดิมเป็นของเยอรมัน เวลาอยู่ในความดูแลของ
ประเทศสหรัฐอเมริกาได้

เนื้อที่ ประมาณ ๘๒๔,๓๒๐ กิโลเมตรตารางเหลี่ยม

พื้นที่ ทางฝั่งทะเลเป็นที่ราบและเต็มไปด้วยทราย

ทางทิศตะวันออกเป็นที่เนินราบ ตามารา—นามา

อากาศ โดยเหตุที่ลมพัดขนานกันกับฝั่งทะเล และ
มีกระแสน้ำเย็นไหลมาใกล้ๆ ฝั่ง ฝนไม่ไคร่ตก เว้นแต่
ที่สูงของเนินราบเท่านั้นเป็นที่บริบูรณ์

พืช พืชพื้นดินปกคลุมไปด้วยต้นไม้เตี้ยๆ

พลเมือง ในที่บริบูรณ์สักหน่อย มีพวกที่อดเต็นตอต

และพวกแบนตุอาศัยอยู่ ประเทศนี้มีพลเมืองประมาณ
๒๒๓,๗๓๘ คน รวมทั้งฝรั่งด้วย

อาซัพ ในแถบที่เนินราบซึ่งเป็นทวีปบริบูรณ์กว่าที่อื่น
มีการเลี้ยงปศุสัตว์ นอกจากนั้นมีการทำเหมืองทองแดงและ
เพชร และราษฎรได้หามูลนกตามฝั่งทะเลที่มีอากาศ
แห้งแล้ง

เมืองสำคัญ

วินด์ฮุก (Windhoek) เป็นเมืองหลวง ตั้งอยู่บนเนิน
ราบ มีรถไฟติดต่อกับเมือง สวาคีออปมุนด์ ซึ่งเป็น
เมืองท่า

สวาคีออปมุนด์ (Swakopmund) เป็นเมืองท่าสำคัญ
อยู่เหนือเมืองท่าวอลฟิชเบ (Wolfish Bay)

แดนเบชัวอานา ไพรเท็คตอเรต

อยู่เหนือประเทศสหรัฐาฟริกาใต้ขึ้นไป และอยู่
ทางทิศตะวันออกของอาฟริกาตะวันตกเฉียงใต้
พื้นที่ ทางเหนือของประเทศเป็นที่ลุ่ม มีแม่น้ำ
ลำธารเป็นอันมากไหลลงสู่ทะเลสาบงามี (Ngami) และ
ทะเลสาบอื่น ๆ อีก ตอนกลางเป็นทะเลทรายกะลาหะรี
ทางทิศตะวันออกเป็นทวีปบริบูรณ์ มีทางรถไฟผ่านประเทศ
โรตเซย

พืชผล มีเข้าโกชน วัว และ และแพะ แร่
มีทองคำและเงิน

พลเมือง ประมาณ ๑๕๒,๕๘๓ คน

การปกครอง ข้าหลวงอังกฤษได้จัดการปกครอง โดย
ได้รับความแนะนำจากเทศบาลในสหรัฐาfricaใต้ ซึ่ง
เป็นผู้รับผิดชอบในการรักษาความสงบและการปกครองให้
เป็นไปด้วยดีของอาณานิคมนี้ หัวหน้าซึ่งเป็นชาวพื้นเมือง
ได้รับความช่วยเหลือจากข้าหลวงอังกฤษ ตัดสินคดีซึ่งเกี่ยว
กับคนพื้นเมืองด้วยกัน ตาม กฎหมาย และขนบธรรมเนียม
ของตน มีที่ประชุมสำหรับคนพื้นเมืองแห่งหนึ่ง มีผู้แทน
ประมาณ ๑๐๐ คน ซึ่งราษฎรหรือรัฐบาลเป็นผู้เลือกตั้ง
หน้าที่ของที่ประชุมนี้เพื่อเป็นที่ปรึกษาของข้าหลวงอังกฤษ
และทำความเข้าใจกัน ระหว่าง คนพื้นเมือง และ ข้าหลวง
อังกฤษซึ่งประจำอยู่ที่เมฟิงในมณฑลเคป

ประเทศสหรัฐาfricaใต้

ประเทศสหรัฐาfricaใต้ แบ่งการปกครองออกเป็น
๔ มณฑล และทุกมณฑลต่างก็จัดการปกครองของตนเอง

(๑) มณฑลเคป ออฟ กูดโฮป

(๒) มณฑล ทรานส์วาล

(๓) มณฑล ออเรนจ์ ฟรี สเตต

(๔) มณฑล นาทาล

พลเมือง ทั้งหมดมีประมาณ ๖,๕๒๘,๕๘๐ คน เป็น
 ขาวยุโรป ๑,๖๗๒,๑๐๖ คน ชาตินอื่น ๆ นอกจากคนพื้น
 เมือง ๖๗๘,๕๔๖ คน

การปกครอง ผู้สำเร็จราชการอังกฤษเป็นผู้จัดการ
 ปกครองประเทศ พระราชาธิบดีของอังกฤษเป็นผู้ทรง
 แต่งตั้ง และมีที่ประชุมซึ่งผู้สำเร็จราชการเป็นผู้เลือก
 สมาชิกสำหรับช่วยในการปกครอง มีสภารัฐบาลคือ เซเนต
 และ เฮาส์ ออฟ แอสเซมบลี (House of Assembly)
 กรุงปริโตเรีย เป็นเมืองหลวงของประเทศ เมืองเคปทาวน์
 เป็นที่ตั้งกฎหมายบ้านเมือง

ประวัติการ พลเมืองชาติขาวโดยมากเป็นพวกสืบ
 เหมืองมาจากชาวฮอลันดา พวกบัวร์ได้ต่อสู้กับอังกฤษและ
 พ่ายแพ้ เมื่อสงบศึกแล้ว มณฑลทั้ง ๔ จึงได้รวมกันเป็น
 ประเทศสหรัฐ เป็นประเทศราชของอาณาจักรอังกฤษ
 เมื่อพระพุทธศักราช ๒๔๕๓

มณฑลเคป ออฟ กูตโฮป

ตั้งอยู่ระหว่างแม่น้ำออเรนจ์และฝั่งทะเล ที่ดิน
ค่อยสูงขึ้นเป็นชั้นๆ จากฝั่งทะเล เรียกว่า การู (Karoo)
ไปจนถึงเนินราบ แล้วแผ่นดินก็เทลงทางแม่น้ำออเรนจ์
ถัดแม่น้ำออเรนจ์ไปคือทะเลทรายกะลาหะลี ขึ้นไปทาง
เหนือประมาณ ๑,๖๐๐ กิโลเมตร กว้างประมาณ ๘๖๐
กิโลเมตร ทะเลทรายเป็นเนินสูงตั้งแต่ ๕๐๐ เมตร ถึง
๑,๒๐๐ เมตร เหนือระดับน้ำทะเล

อากาศ สมายดี อากาศแห้งแล้งและสดชื่น ฝน
ตกคิดเฉลี่ยราว ๖๕๐ มิลลิเมตร ในแถบที่เนินราบภายใน
ประเทศอากาศหนาวจัดขึ้น

พืช ที่สำคัญ คือ เข้าโกชนัน, เข้าสาลี, เข้าโอต,
เข้าบาร์เล, เข้าไรย์, มันฝรั่ง, ผักกาดหัว, ลูกเขิน.

พลเมือง มีประมาณ ๒,๘๓๗,๐๐๘ คน เป็นฝรั่ง
๗๐๔,๘๘๘ คน

อาชีพ มีการทำเหมืองแร่ทองคำมาก การเลี้ยงแกะ
เป็นอาชีพสำคัญ และมีทุ่งสำหรับเลี้ยงนกกระจะออกเทศ
มีการทำเหมืองทองแดง และบ่อเพ็ชร

สินค้าขาออก ที่สำคัญคือ เพ็ชร, ขนแกะ, หนัง

แห้ง, ขนนก, ขนสัตว์, ทองแดง, และหนังดิบ.

เมืองสำคัญ

เคปทาวน์ (Cape Town) เป็นเมืองหลวงและเป็นเมืองที่สำคัญของมณฑลเคป เป็นเมืองงดงาม มีสินค้ามาก ตั้งอยู่ที่เชิงเขาเตเบิล (Table Mountain)

ไซมอนสทาวน์ (Simonstown) ตั้งอยู่ใกล้กับเมืองเคปทาวน์ เป็นฐานทัพเรืออังกฤษในอาฟริกาใต้

กิมเบอร์ลี (Kimberley) อยู่ทางเหนือถัดแม่น้ำออเรนจ์ขึ้นไป เป็นที่ที่มีการทำบ่อเพชรมาก

มณฑลนาตาล

ตั้งอยู่ทางฝั่งทะเล เหนือมณฑลเคปขึ้นไป เป็นประเทศที่อุดมไปด้วยน้ำ มีแม่น้ำลำธารเล็กๆ เป็นจำนวนมาก ไหลจากเนินราบสู่ทะเล แต่แม่น้ำเหล่านี้ใช้ในการเคี้ยวเรือไม่ได้เลย

อากาศ ต่างกันตามที่สูงที่ต่ำ แถบฝั่งทะเลอากาศร้อนและชุ่มชื้น จำนวนน้ำฝนคิดเฉลี่ยทั่วมณฑลประมาณ ๘๕๐ มิลลิเมตร

พืชผล มีอ้อย ใบชา ข้าวโพส ผลไม้ ผัก

เปลือกไม้สำหรับฟอกหนัง โลหะตุ้ม ถ่านศิลา ของแต่ง
ทองคำ เหล็ก ตะกั่ว และเงิน

สินค้าขาออก ที่สำคัญคือ น้ำตาลทราย, ใบชา,
เข้าโกชนัน, เปลือกไม้แวกเคิล.

พลเมือง มีชาติอินเดียประมาณ ๑๔๑,๖๔๕ คน

เมืองสำคัญ

ปีเตอร์มาริตซบูร์ก (Pietermaritzburg) เป็นเมือง

หลวง อยู่ห่างจากเมืองปอร์ตนาตาลประมาณ ๕๖ กิโลเมตร

เดอร์บัน (Durban) เป็นเมืองท่าสำคัญ และเป็น

เมืองท่าสำคัญ เป็นที่หนึ่งของประเทศสหรัฐาฟริกาใต้ใน

จำนวนสินค้า ในเมืองมีชาวอินเดียประมาณ ๒๐,๐๐๐ คน

มณฑลทรานสวาต

ตั้งอยู่ทางเหนือของมณฑลออเรนจ์ฟรีสเตต มี

แม่น้ำวาลไหลผ่าน ตั้งอยู่ในที่เนินราบ ซึ่งสูงตั้งแต่

๑,๒๐๐ เมตร ถึง ๑,๘๐๐ เมตร

อากาศ อบอุ่นสบายและสดชื่น แต่ความร้อนหนาว

ต่างกันมาก ในฤดูร้อนปรอทขึ้นถึง ๗๗ °ซ. และใน

ฤดูหนาวในเวลากลางคืนเวลาที่มืดอากาศโปร้งไม่มีเมฆหมอก

ปรอทลดต่ำลงถึงจุดน้ำแข็ง ทางภูเขาทางทิศตะวันออก
มีฝนตกชุกมาก แต่ฝนจะตกน้อยลงถ้าเราไปจากทิศ
ตะวันออกสู่ทิศตะวันตก

อาซัพ ราษฎรประกอบอาชีพทางเลี้ยงสัตว์ แต่
มีพื้นที่เป็นอันมากที่พอจะปลูกพืชพันธุ์ได้ ในปัจจุบันนี้
ราษฎรปลูกข้าวโพดและยาสูบมาก มีบ่อเพชรและทองคำ
อุดม ทองคำมีมากที่บ่อวิตวาเตอส์แอนด์ (Witwatersrand)
ซึ่งเป็นพืดเขาต่ำยาวประมาณ ๘๐ กิโลเมตร เป็นบ่อแร่
ทองคำที่อุดมที่สุดในโลก

พลเมือง มีคนพื้นเมืองประมาณ ๑,๔๕๕,๘๖๕ คน

เมืองสำคัญ

ปรีโตเรีย (Pretoria) เป็นเมืองหลวง

โจฮันเนสเบอร์ก (Johannesburg) ตั้งอยู่ในท่าม
กลางของบ่อแร่ทองคำ เป็นเมืองใหญ่ มีแขกแอฟริกัน
อยู่ประมาณ ๑๔,๐๐๐ คน

มณฑลออเรนจ์ฟรีสเตท

ตั้งอยู่ระหว่างแม่น้ำอเรนจ์และสาขาชื่อแม่น้ำวาล
อากาศ มีฝนตกพอประมาณ

พืช ที่สำคัญ เข้าสาถิ, เข้าโอด, เข้าโกชน, และ
เข้าบาร์เล.

พลเมือง มีประมาณ ๖๔๒,๓๗๒ คน เป็นฝรั่ง
๒๐๒,๑๕๑ คน

อาชีพ มีการเลี้ยงสัตว์และทำการเพาะปลูก

เมืองสำคัญ

บลูมฟอนเตน (Bloemfontein) อยู่สูง ๑๓๕๐ เมตร
เหนือระดับน้ำทะเล เป็นเมืองหลวง

แตนบาตูไท

เป็นประเทศที่ตั้งอยู่บนเนินราบ มีเนื้อที่ประมาณ
๓๐,๓๒๐ กิโลเมตรตารางเหลี่ยม ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก
เฉียงใต้ของมหาสมุทรอินเดีย เป็นประเทศที่อุดม
ไปด้วยน้ำ มีภูมิประเทศสวยงาม

อากาศ มีอากาศดีที่สุด

อาชีพ เป็นที่ปลูกข้าวดีที่สุดในแอฟริกาใต้แห่งหนึ่ง
และประเทศนี้มีหญ้าขึ้นงาม มีการเลี้ยงวัวมาก พืชผลมี
ขนแกะ เข้าสาถิ เข้าโกชน สัตว์มี วัว ม้า และลา

สินค้าขาออก มี ขนแกะ เข้าสาละ ขนสัตว์ เข้าโกชน์
สินค้าขาเข้า มี ผ้าห่มนอน ไถ เครื่องนุ่งห่ม ภาชนะ
 ทำด้วยเหล็กและดีบุก

การปกครอง จัดการปกครองอย่างเดียวกันกับแดน
 เบซูลานาไปรเทศอเวต

เมืองสำคัญ

มาเสรุ (Maseru) เป็นเมืองหลวง มีพลเมือง
 ประมาณ ๒,๓๒๐ คน

คำถามบทที่ ๗

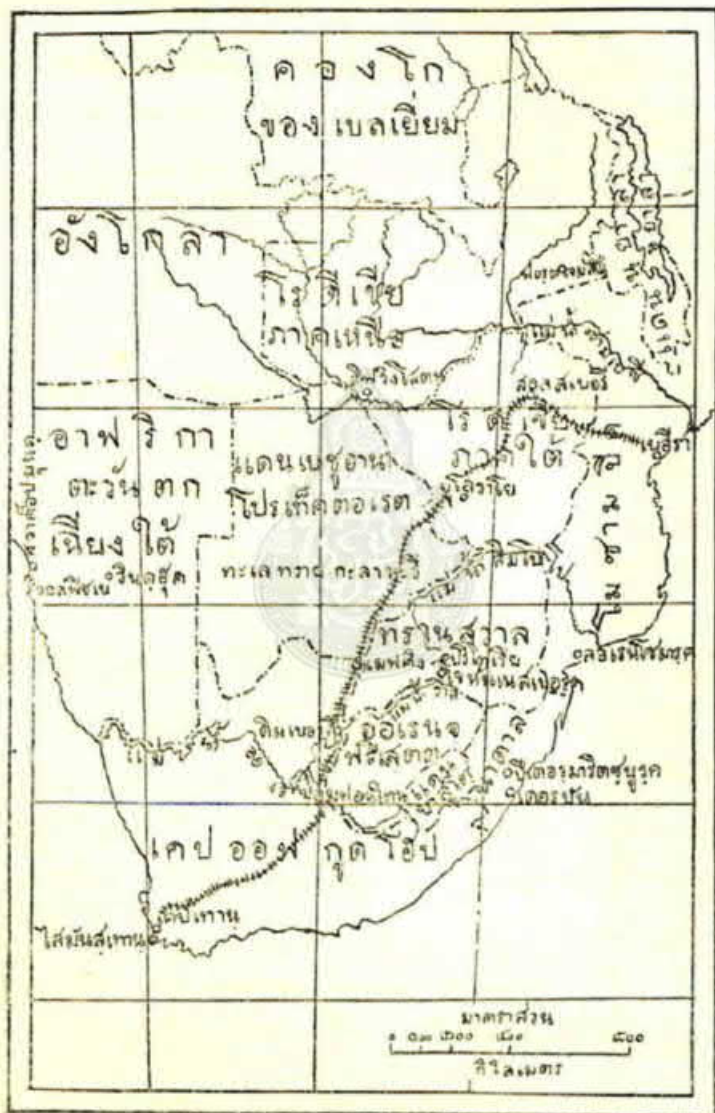
(๑) จงเปรียบเทียบภูมิประเทศของอาฟริกาตอนใต้
 แม่น้ำซัมเบซี ทั้งทางทิศตะวันออกและทางทิศตะวันตก
 และให้เหตุผล

(๒) ในแถบนี้ทำไมฝนจึงตกทางทิศตะวันออกมาก
 กว่าทางทิศตะวันตก และเหตุใดตามฝั่งทะเลทางใต้ฝนจึง
 ตกตลอดปี

(๓) จงกล่าวถึงพืชผล และการอาชีพของพลเมือง
 ของสหรัอาฟริกาใต้

(๔) อาฟริกาตะวันตกเฉียงใต้เดิมเป็นของใคร

อาฟริกาใต้

เวลานี้จัดการปกครองอย่างไร

(๕) จงกล่าวถึง อาณาเขต และพลเมืองของประเทศ
แอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้

(๖) เมืองต่อไปนี้อยู่ที่ไหน และสำคัญอย่างไร
สอลสเบอรี คิมเบอร์ลี เดอร์บัน โจฮันเนส-
เบิร์ก

(๗) สหรัฐแอฟริกาใต้แบ่ง การปกครองออกเป็นกี่
มณฑล กี่มณฑลอะไรบ้าง จงกล่าวถึงสินค้าขาออก
ที่สำคัญ ๆ ของมณฑลเหล่านั้น

(๘) ต่อไปนี้คืออะไร สำคัญอย่างไร

การรุกรานตามาราลแลนด์ บัวร์ วิตวาเตอเรนด์

(๙) จงกล่าวถึง พืช อาณาเขต และการอาชีพของ
พลเมืองของประเทศโรดีเซียภาคใต้

(๑๐) จงกล่าวถึงทางรถไฟระหว่างเมืองเคปทาวน์และ
เบอร่า และให้บอกเมืองสำคัญที่ทางรถไฟผ่านไปด้วย

บทที่ ๘

เกาะต่าง ๆ ของทวีปแอฟริกา

เกาะทางทิศตะวันตก ซึ่งเป็นเกาะที่เกิดขึ้นด้วยอำนาจ

ภูเขาไฟคือ เกาะอาโซส, แอสเซ็นชัน, ตริสตาน ดา กุนยา.
 และเกาะอื่น ๆ เกิดจากหินลาวาในท่ามกลางมหาสมุทร
 แอ๊ตแลนติก เกาะเซนต์เฮเลนา เป็นเกาะเดี่ยวอยู่ทางทิศ
 ตะวันออกเหนือหินลาวาในมหาสมุทรแอ๊ตแลนติก ภาคใต้
เกาะมะเดีรา, กานารี, เคปเวอร์ด. เกิดจากทะเลดัน
 ไกล ๆ ฝั่ง เกาะกินี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอ่าว
เบียฟรา (The Bight of Biafra)

เกาะอาโซส ตั้งอยู่ในระยะแวง ๑๐ องศา ถึง ๑๕
 องศาตะวันตกของประเทศโปรตุเกส เป็นเมืองขึ้นของ
 โปรตุเกส

เกาะมะเดีราและปอร์โตซานโต เป็นของโปรตุเกส
 เป็นเกาะที่มีหินลาวาซึ่งมีลักษณะตัดเป็นทางลึก ตามที่ชันต่ำ ๆ
 มีป่าไม้ มีการเพาะปลูกเป็นอย่างดี ปลูกพืชพันธุ์ที่ขึ้น
 ในเขตร้อนและอบอุ่นได้เกือบทุกชนิด ชาวโปรตุเกส
 ได้มาพบเกาะมะเดีราแต่พระพุทธศักราช ๑๕๖๒ และเป็น
 ผู้ได้นำต้นองุ่นและไม้ผลอื่น ๆ เข้ามาปลูกในเกาะนี้ เมือง
 หลวงซอ ฟุนชาล (Funchal) เมืองนี้ได้ส่งเหล้าองุ่น
 และผลไม้ไปขายต่างประเทศ

เกาะกานารี มีเกาะใหญ่ ๆ ประมาณ ๗ เกาะ และ

เกาะเล็ก ๆ อีกเป็นอันมาก มีลักษณะแห่งภูมิประเทศ คล้าย ๆ กัน เกาะเตเนอริฟ (Tenerife) เป็นเกาะ ใหญ่ที่สุด แผ่นดินค่อยสูงขึ้นจนถึง ยอดเขาไทด (Teyde) สันตาครูซ (Santa Cruz) เป็นเมืองท่าและเป็นเมืองหลวง ของหมู่เกาะคานารี ซึ่งเป็นของสเปน

เกาะเคปเวอร์ด เป็นเกาะที่เกิดขึ้นด้วยอำนาจภูเขาไฟ และที่เกาะเหล่านี้เคยมีภูเขาไฟอยู่ไม่นานมานัก. เหมือน กันกับหมู่เกาะคานารี หมู่เกาะเคปเวอร์ดตั้งอยู่ในแถบที่ แห้งแล้ง ถึงกระนั้นในทหหาน้ำใต้ก็มีพืชพันธุ์ขึ้นเหมือน กัน การเลี้ยงวัวเป็นอาชีพสำคัญ และมีการหาเต่าในทะเล ที่ใกล้เคียง ปอร์ตกรานด์ (Porte Grande) เป็นเมืองท่า ที่เรือกลไฟอังกฤษมาแวะเอาถ่านหิน

เกาะเฟอร์นันโดโป เป็นของสเปน พ้นที่สูงขึ้นจน ถึง ๓,๐๐๐ เมตร เหนือระดับของอ่าวกินี มีพืชพันธุ์เป็น ชั้น ๆ ขึ้นไปคล้าย ๆ กันกับประเทศอาฟริกาภาคร้อนจัดของ ฝรั่งเศส

เกาะปรินเซสและเสนตทอมาส เป็นของโปรตุเกส และเกาะอันโนบอน เป็นของสเปน เกาะเหล่านี้เป็น เกาะเล็ก ๆ อยู่ในอ่าวกินี

เกาะแอสเซนชัน และ เซนต์เฮลเลนา เป็นของ
อังกฤษ เมื่อยังไม่เปิดคลองสุเอซ เป็นสถานที่สำหรับ
เรือกลไฟ เจมส์ทาวน์ (James Town) เป็นเมืองหลวง
ของเกาะเซนต์เฮลเลนา ตั้งอยู่ตอนกลางของเขตต์ลมสินค้า
เวลาที่เรือกลไฟมาจากประเทศอินเดียแวะที่นั่น

เกาะมาดากาสการ์ เป็นของฝรั่งเศส เป็นส่วนของ
เนินราบใหญ่ของแอฟริกา แผ่นดินทั้งสองแยกออกจากกัน
โดยช่องทะเลโมซามบีก ลึกประมาณ ๓,๐๐๐ เมตร
เกาะนี้ได้แยกออกจากแอฟริกาแล้ว ทักกล่าวดังนี้ได้
ก็เพราะสิ่งหัต, ข้าง, ลิง, และสัตว์อื่น ๆ ในแอฟริกา
เวลานี้ไม่มีเหลืออยู่ในเกาะมาดากาสการ์ เกาะนี้มีเนื้อที่
ใหญ่กว่าประเทศฝรั่งเศส

พินท์ ทางทิศตะวันตกเป็นที่ราบ แผ่นดินสูงขึ้น
เป็นชั้น ๆ จากฝั่งทางทิศตะวันตก จนถึงที่เนินราบใน
ตอนกลาง แล้วค่อยลาดลงทางฝั่งทะเลทางทิศตะวันออก
อากาศ ทางฝั่งชั้นทางทิศตะวันออก อยู่ตรงลมสินค้า
เป็นที่ฝนตกชุกที่สุด แต่ส่วนทางทิศตะวันตกเฉียงใต้
นับว่าอยู่ข้างจะแห้งแล้ง

พืช ถ้ายกเว้นเนื้อที่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้เสียแล้ว

อาจกล่าวได้ว่าในที่ลุ่มมีป่าไม้หนาแน่น ส่วนในที่เนินราบ
เป็นทุ่งหญ้า

พืชผล ที่สำคัญคือ ยาง, ใบชา, กาแฟ, โคโค,
เชือกมะนิลา, ยาสูบ และถ่านพลู.

สินค้าขาออก ทองคำ, วัล, เปลือกไม้, หนังสัตว์,
ข้าว.

พลเมือง มีประมาณ ๓,๒๕๐,๐๐๐ คน ราษฎรทาง
ทิศตะวันตกเป็นพวกนีโกร บนที่เนินราบทางทิศตะวันออก
เป็นกวมิลำเนาของพวกมะลายูเดิม

เมืองสำคัญ

อันตานานาริโว (Antananarivo) ตั้งอยู่ตอนกลาง
ของเกาะ เป็นเมืองหลวง มีพลเมืองประมาณ ๗๕,๐๐๐ คน

ตามาตาฟ (Tamatave) เป็นเมืองท่าสำคัญ อยู่
ทางทิศตะวันออก มีรถไฟติดต่อกับเมืองอันตานานาริโว

มาจุงกา (Majunga) เป็นเมืองท่า อยู่ทางทิศ
ตะวันตกเฉียงเหนือ ตรงกันข้ามกับเกาะโคโมโร ซึ่ง
เป็นของฝรั่งเศสเหมือนกัน อุดมไปด้วยโลหธาตุ

เกาะเรอูนียง (Réunion) มอริเชียส (Mauritius)

และเกาะโรดรีเกซ (Rodriguez) เกิดขึ้นด้วยอำนาจภูเขาไฟ
เกาะเรอูนีออน เป็นหินผาขรุขระ สูงถึง ๓,๐๐๐ เมตร
 และเป็นของฝรั่งเศส เกาะมอริซัส สูงเพียง ๓๕๐ เมตร
 ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของเกาะมาดากาสการ์ อยู่ในระบะ
 วัง ๒๐ องศาใต้ มีฝนตกชุกและมีที่ดินอุดม อ้อยเป็น
 พืชพันธุ์สำคัญ ปอร์ตลูยส์ (Port Louis) เป็นเมืองหลวง
 ของเกาะมอริซัส และมีท่าจอดเรือดี เกาะมอริซัสและ
 เกาะโรดรีเกซ เป็นของอังกฤษ

เกาะเซเชลส์ และ อามิรันต เป็นของอังกฤษ
วิกตอเรีย ตั้งอยู่ในเกาะมาเฮงเป็นเกาะสำคัญใน
 หมู่เกาะเซเชลส์ มีท่าเรือดี เป็นเมืองหลวง

เกาะโซโคตรา เป็นของอังกฤษ อยู่ถัดจากสมุทร
 โสมาลีออกไป เกาะนี้มีภูมิประเทศดินฟ้าอากาศและ
 พืชพันธุ์เหมือนกันกับ แดนโซมาลี พืชที่สูงขึ้นจนถึง
 ๑,๓๘๐ เมตร เหนือระดับน้ำทะเล ตั้งอยู่ทางที่จะเข้าไป
อ่าวเอเดิน.

คำถามบทที่ ๘

(๑) ให้อธิบายเกาะที่เกิดขึ้นด้วยอำนาจภูเขาไฟ

และเกาะที่เกิดขึ้นจากหินผาในทะเล

(๒) จงกล่าวถึง พันธุ์ พืชผล และการปกครอง
ของเกาะมะดีราและคานารี

(๓) ท่านมีหลักฐานอะไรมาอ้างอิงว่า เกาะมาดา-
กาสการ์ได้แยกออกจากแผ่นดินใหญ่ของทวีปอาฟริกันาน
มาแล้ว

(๔) สันคำต่อไปนี้มีเกาะไหนมาก

เหล้าองุ่น ไบชา โคโค น้ำตาล

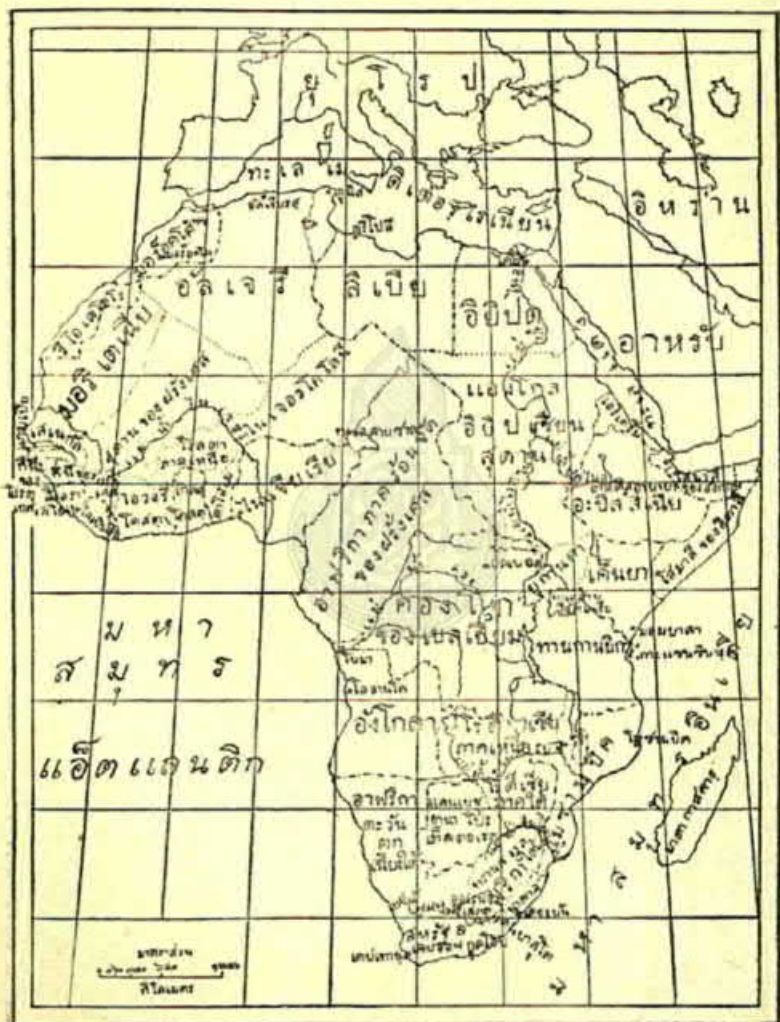
(๕) จงกล่าวถึง อาณาเขต และอาชีพสำคัญของพล-
เมืองของเกาะมาดากาสการ์

(๖) เกาะต่อไปนี้เป็นเจ้าของ และให้บอกชื่อ
เมืองหลวงด้วย

เซนต์ เฮเลนา เคปเวอร์ด มอริเชียส โซโคตรา

ทวีปอาฟริกา

(สำเนา)

ใบอนุญาตให้ใช้แบบเรียน

ฉบับที่ ๓๓/๔๑๕

วันที่ ๒๕ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๕

หนังสือแบบเรียนภูมิศาสตร์ว่าด้วยทวีปอาฟริกา ของ
อำมาตย์ตรี หลวงบิณฑิตการ พิมพ์ครั้งที่สอง จำนวน
สองพันฉบับ ใน พ.ศ. ๒๔๗๕

เจ้าหน้าที่ได้ตรวจแล้ว อนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้

(ลงนาม) พระยาประมวญวิชาพูล

ทำการแทนในตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการ

(ใช้ให้เฉพาะในการพิมพ์คราวนี้เท่านั้น และห้ามมิให้นำใบอนุญาต
นี้ไปพิมพ์ในหนังสือเรื่องอื่นที่มีได้รับอนุญาตเป็นอันขาด).